

VLADA KANTONA SARAJEVO

Prijedlog

**AKCIONI PLAN
ZA PREVENCIJU MALOLJETNIČKOG PRESTUPNIŠTVA I RAD SA MALOLJETNICIMA U SUKOBU SA ZAKONOM
2014. - 2016.**

Sarajevo, novembar, 2013. godina

SARDŽAJ

1. Uopće o maloljetničkom prestupništvu	3
2. Ciljevi	7
3. Prevencija maloljetničkog prestupništva	8
4. Univerzalna prevencija	9
5. Aktivnosti Vlade Kantona Sarajevo	11
6. Aktivnosti ministarstava, institucija i ustanova planiranih za 2013. - 2015. godinu u Kantonu Sarajevo	16
7. Evaluacija – monitoring	52
8. Javne kampanje - Izvještavanje javnosti o postignutim rezultatima	53
10. Finansijski okvir	55
Prilozi	62

AKCIONI PLAN
ZA PREVENCIJU MALOLJETNIČKOG PRESTUPNIŠTVA I RAD SA MALOLJETNICIMA U SUKOBU SA ZAKONOM
2014 - 2016. ¹

Akcioni plan sadrži prijedloge aktivnosti koje će u toku 2014. - 2016. godine provoditi vladin i nevladin sektor, a koji svakodnevno kroz svoj rad ostvaruju kontakte sa maloljetnim prestupnicima, žrtvama, svjedocima i/ili drugim maloljetnim licima.

Akcioni plan se u toku implementacije može dopunjavati i korigovati u skladu sa realnim stanjem i potrebama na terenu.

Akcionim planom su određeni ciljevi za ministarstava, institucije, ustanove i organizacije civilnog društva koji su odgovorni za njihovu realizaciju kroz konkretne mjere i aktivnosti.

Planirano je da se navedene aktivnosti realizuju za period dvije godine (2014 - 2016.) .

UOPĆE O MALOLJETNIČKOM PRESTUPNIŠTVU

Maloljetničko prestupništvo ²

Prestupništvo – kažnjivo ponašanje (razni oblici devijantnog ponašanja koji odstupaju od ponašanja većine, a za koje pravni poredak propisuje kaznu ili neku drugu sankciju jer se tim ponašanjima krše pravne norme, prohibitivne i/ili imperativne); maloljetni učinioci krivičnih djela – lica koja su u vrijeme prestupničkog ponašanja navršila 14, ali nisu napunila 18 godina.

Akcioni plan zasniva se na principima koji proizilaze iz Ustava BiH i Ustava Kantona Sarajevo, uz poštivanje:

- ljudskih prava maloljetnih lica,
- ravnopravnosti (maloljetnici kao i punoljetna lica imaju ista prava, uz obavezu društva da obezbijedi rodnu ravnopravnost),

---

¹U daljem tekstu Akcioni plan.

U pripremi Nacrta Akcionog plana ispred MUP-a Kantona Sarajevo učestvovali su dr. Hana Korać, savjetnici ministra, Kabinet ministra, Uprava policije, načelnici sektora, kao i predstavnici ostalih ministarstava u Kantonu Sarajevo, pravosudnih institucija (Općinski sud Sarajevo, Kantonalno tužilaštvo), predstavnici organizacija civilnog društva, zainteresovani pojedinci.

² Korać, H.: Maloljetničko prestupništvo, Sarajevo, 2011.

Korać, H., Ivanović.A., Begović, A.: Prevencija kriminaliteta, Beograd, 2010.

- nediskriminacije (eliminacija svakog vida diskriminacije),
- najboljeg interesa djeteta kao prevashodnog,
- prava na život,
- prava na opstanak i razvoj,
- prava na participaciju djece u društvenim kretanjima,
- pravo na dostojanstvo,
- prava na sigurnost,
- prava na odgovornost,
- prava na dostupnost,
- prava na solidarnost,
- prava na saradnju,
- pravo interkulturalizma (obezbjeđivanja poštivanja različitosti i dijaloga među maloljetnicima, kao i dijaloga između maloljetnika i odraslih).

Akcioni plan je dokument u kojem Vlada Kantona Sarajevo definiše svoju politiku koja tretira i maloljetnike sa prestupničkim ponašanjem i maloljetnike kao žrtve, radi njihove zaštite od svih oblika zlostavljanja, zanemarivanja, iskorištavanja i nasilja.

Akcioni plan je za sve maloljetnike, posebno za populaciju maloljetnika koji spadaju u ranjive kategorije:

- djeca sa problemima u razvoju,
- djeca bez porodice,
- djeca bez roditeljskog staranja,
- djeca iz porodica sa poremećenim odnosima,
- djeca smještena u ustanove,
- djeca žrtve nasilja,
- djeca koja pripadaju društveno marginalizovanim grupama,
- djeca manjinskih grupa (npr. romska djeca),
- djeca koja iz bilo kojih razloga napuštaju školu,
- djeca o kojoj ne postoji nikakva evidencija,
- djeca koja se odaju skitnji i prosjačenju,
- djeca uključena u vršnjačko nasilje,
- djeca žrtve (određeni broj roditelja ima saznanja o krivičnom djelu učinjenom na štetu djeteta, a o svojim saznanjima ne obavještavaju policiju iz različitih razloga, tako da određeni broj krivičnih djela ostaje neotkriven),
- djeca ovisnici o narkotičkim sredstvima ili drugim oblicima ovisnosti (gdje je potrebno preduzimati integrisane pristupe u smanjivanju rizičnog ponašanja).

- djeca sa dijagnostiranim poremećajima ponašanja i/ili psihičkim poremećajima koji mogu rezultirati kriminogenim aktivnostima,
- djeca sa karakteristikama drugih društvenih anomalija.

Sva djeca trebaju biti zaštićena od svih oblika zlostavljanja kroz kvalitetan i efikasan sistem:

- a) za prevenciju
- b) ranu detekciju
- c) pravovremenu intervenciju

Akcionim planom predviđeni su osnovni i specifični ciljevi, ali isto tako će se voditi računa o ciljevima i očekivanim rezultatima za svaku pojedinačnu aktivnost i prijedlog, gdje će od samog početka biti ugrađeni mehanizmi praćenja i evaluacije procesa primjene određene aktivnosti, praćenje po fazama implementacije, efektima primjene aktivnosti na terenu, usklađivanju i korekcijama aktivnosti u odnosu na stanje na terenu, te efektima realizovanog.

U tom smislu, Vlada Kantona Sarajevo animira sve subjekte, ministarstva, institucije, ustanove i organizacije civilnog društva, zainteresovane pojedince i druge socijalne partnere koji mogu dati svoj doprinos u ovoj oblasti da se uključe kao instrument za mobilizaciju.

U narednom periodu, Vlada Kantona Sarajevo od nadležnih ministarstava i institucija u Kantonu Sarajevo očekuje sljedeće:

- obezbjeđivanje jednake pravne zaštite usklađivanjem zakona i praksi u Bosni i Hercegovini, harmoniziranje propisa koji se odnose na maloljetna lica (prvenstveno Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u kaznenom postupku),
- osiguravanje zaštite maloljetnih žrtava,
- rješavanje problema viktimizacije maloljetnika u predkrivičnim i krivičnim postupcima,
- pristupanje rješavanju nadoknade štete maloljetnim žrtvama u krivičnim postupcima koji se vode protiv punoljetnih lica (u praksi se u principu ne ostvaruje ovo pravo, već se lice upućuje u parnični postupak. Veoma je značajno da se ovo pitanje riješi zbog postizanja rezultata u generalnoj prevenciji maloljetničkog prestupništva i predupređivanja dodatnog kažnjavanja. Takođe je važno posebnu pažnju obratiti na obeštećenje žrtve jer je ono u praksi veoma zapostavljeno, što predstavlja značajan demotivirajući faktor),
- osiguravanje zaštite maloljetnih lica svjedoka u punom kapacitetu,

- pokretanje inicijative za izmjenu zakona za strožije kažnjavanje roditelja i staralaca maloljetnih prestupnika - učinilaca krivičnih djela,
- obezbjeđivanje uslova za primjenu efikasnog, pravednog i humanog sistema maloljetničkog pravosuđa, izgrađivanjem mjera obezbjeđenja koje bi onemogućavale svaku zloupotrebu diskrecionog prava i očuvale prava maloljetnog prestupnika, kao i izradu konkretnih smjernica za vršenje diskrecionih prava i stvaranje sistema za preispitivanje, ulaganje žalbi i sl., u skladu sa načelima pravičnog i nepristrasnog postupka. Ovo se prvenstveno odnosi na poštivanje pretpostavke nevinosti (u skladu sa Univerzalnom deklaracijom o ljudskim pravima), kao i provođenje postupka u što kraćem trajanju, te održavanje suđenja bez prethodnog odlaganja,
- rad na unapređenju dobrobiti maloljetnika u pravnim sistemima koji slijede model krivičnih sankcija,
- poštivanje principa srazmjernosti u izricanju zaslužene kazne u odnosu na težinu prestupa,
- reakcija prema maloljetnim prestupnicima treba da se zasniva, ne samo na razmatranju težine prestupa, već i na ličnim svojstvima i okolnostima.
- lični status prestupnika treba da utiče na srazmjernost reakcije (npr. obeštećenje žrtve).

CILJEVI

OPĆI CILJEVI

R.b.	Opis
1.	Preveniranje poremećaja u ponašanju maloljetnika, sprečavanje maloljetničkog prestupništva, kriminaliteta koji čine maloljetna lica i kriminaliteta nad maloljetnim licima.
2.	2.a Održavanje i stvaranje sigurnosnog okruženja u Kantonu Sarajevo. 2.b Realizacijom Akcionog plana očekuje se poboljšanje načina kontrole ponašanja maloljetnika u sukobu sa zakonom i određeni stepen smanjenja maloljetničkog prestupništva i općeg kriminaliteta koji čine maloljetnici i kriminaliteta nad maloljetnim licima.

POSEBNI CILJEVI

R.b.	Opis
1.	Formirati Tim koji će koordinirati aktivnosti nadležnih ministarstava (isti će koordinirati aktivnosti unutar svojih ustanova i institucija)
2.	Efikasniji stepen zaštite žrtava maloljetničkog prestupništva i kriminaliteta od strane nadležnih ministarstava, institucija i ustanova; efikasniji stepen zaštite maloljetnika kao žrtve. Efikasniji stepen zaštite maloljetnika svjedoka od strane nadležnih ministarstava, institucija i ustanova.
3.	Predložene aktivnosti realizovati na temelju iskustava svakodnevnih poslova i zadataka ministarstava, ustanova i institucija i podrazumijevaju aktivnosti izvan onih zadataka i svakodnevnih poslova koji su obavezujući i propisani zakonima po kojima iste postupaju.

PREVENCIJA MALOLJETNIČKOG PRESTUPNIŠTVA

Prevenција maloljetničkog prestupništva je ključni dio prevencije kriminala u društvu.

Prevenција maloljetničkog prestupništva obuhvata sve mjere kojima se smanjuje ili na drugi način pridonosi kvantitativnom i kvalitativnom smanjenju prestupništva i osjećaja nesigurnosti kod građana, bilo kroz direktno odvrćanje od kriminalnih aktivnosti ili kroz politiku i intervencije osmišljene u cilju smanjenja potencijala za kriminal i uzroke kriminaliteta. To uključuje rad vlade, nadležnih vlasti, lokalnih vlasti, pravosudnih tijela, udruženja stručnjaka i stručnih pojedinaca, privatnog, nevladinog sektora, naučnika i javnosti potpomognutih medijima itd.

Prevenција znači intervenciju. Djelovati preventivno znači intervenirati na određen način svim raspoložim sredstvima i mjerama koje su usmjerene na sprečavanje pojave kriminaliteta uopće u odnosu na učinioca – izvršioca; žrtvu; okolnosti i zakon. U tom pravcu u Akcionom planu ćemo poduzimati aktivnosti i mjere. Osnov za razumijevanje termina prevencija, sadržan je u prefiksu – pre.

Glavni princip kojeg se treba držati u implementaciji Akcionog plana su ciljne skupine prema pretpostavci rizika, a podjele podrazumijevaju načine intervencije ovisno od faze.

Značaj prevencije je određen i međunarodnim dokumentima - Rijadskim smjernicama³.

Rad na prevenciji maloljetničkog prestupništva podrazumijeva sljedeće oblike rada:

- **UNIVERZALNA PREVENCIJA** (nizak stepen rizika, podrazumijeva primjenu općih mjera promovisanja socijalne pravde i jednakih mogućnosti, otklanjanje faktora rizika za pojavu maloljetničkog prestupništva), osnovni cilj je rad sa najširoom populacijom maloljetnih lica),

- **SELEKTIVNA PREVENCIJA** (rizična populacija, podrazumijeva mjere pomoći maloljetnim licima koja su identifikovana kao lica izložena većem riziku, na primjer čiji roditelji/staratelji imaju poteškoće i nisu odgovorni roditelji, prestupnici i žrtve, potencijalne žrtve, populacija maloljetnih lica koja su na bilo koji način stigmatizirana, marginalizirane grupe, posebno ranjive grupe), podrazumijeva rad sa maloljetnim licima – učenju vještinama rješavanja problema,

- **INDICIRANA PREVENCIJA** (maloljetna lica sa rizikom, podrazumijeva rad sa maloljetnicima sa kojima se treba znati pravilno postupati, posebno koristeći individualni pristup, izbjegavanja formalnog pravosudnog sistema koliko je to moguće prema maloljetnim licima i dr.). podrazumijeva aktivnosti u radu sa licima sa rizikom.

Uspješna prevencija maloljetničkog prestupništva zahtijeva napore cijelog društva kako bi se obezbijedio harmonični razvoj adolescenta, uz uvažavanje i unapređenje njihove ličnosti od ranog djetinstva.

---

³ Rijadske smjernice, su integralni dokument sa naglaskom na prevenciji maloljetničkog prestupništva, podstiču zdrav razvoj djece u društvu, čime se smanjuje broj djece koja imaju velikih izgleda da postanu maloljetni prestupnici

Sveobuhvatni preventivni programi treba da budu ustanovljeni na svim nivoima i da sadrže sljedeće⁴:

- detaljne analize problema i liste programa, službi, ustanova i raspoloživih resursa,
- jasno definisanje odgovornosti kvalifikovanih organa, institucija i osoblja angažovanog na preventivnim aktivnostima,
- mehanizme za odgovarajuću koordinaciju saradnje između vladinih i nevladinih tijela,
- politiku, programe i strategiju, zasnovane na prognostičkim studijama koje treba da budu pod stalnim nadzorom i pažljivo procijenjene tokom pripreme,
- metode za efikasno smanjivanje mogućnosti za izvršenje prestupa,
- angažovanje zajednice kroz širok dijapazon službi i programa,
- blisku interdisciplinarnu saradnju u konkretnim aktivnostima na prevenciji između nacionalnih, republičkih, okružnih i lokalnih vlada, sa uključivanjem privatnog sektora, predstavnika građana iz zajednice u kojoj se odvijaju aktivnosti, kao i ustanova za staranje o djeci i zdravstvenog obrazovanja, socijalnih službi, pravosudnih organa i službi za implementaciji zakona,
- učešće mladih u politici i procesima prevencije prestupništva, uključujući korištenje resursa zajednice, samopomoći mladih i programa za nadoknadu i pomoć žrtvama, specijalizovano osoblje na svim nivoima.

UNIVERZALNA PREVENCIJA

Aktivnosti vezane za univerzalnu prevenciju sprovodiće ponaosob svaki od subjekata koji učestvuje u implementaciji Akcionog plana.

Kada je u pitanju univerzalna prevencija, ministarstva, institucije i ustanove koji rade na problematici maloljetničkog prestupništva određeni dio aktivnosti u okviru projekata planiraju i provode samostalno, kontinuirano i u saradnji sa organizacijama civilnog društva (NVO).

Ministarstva u Kantonu Sarajevo svake godine raspisuju javni poziv za neprofitne organizacije, čime se pruža mogućnost da zainteresovane organizacije civilnog društva apliciraju za sredstva predviđena za tu namjenu.

Projekti predloženi od strane organizacija civilnog društva, provodiće se u saradnji sa nadležnim ministarstvom, ustanovom i institucijom, a provedbu aktivnosti pratiće Tim za implementaciju Akcionog plana. Nadležna ministarstva, institucije i ustanove moraju imati jasno utvrđene prioritete i kriterije i tokom javnog poziva ih primjenjivati.

Ministarstva u Kantonu Sarajevo su 2010. godine imenovale po jednog člana u Savjet za saradnju sa organizacijama civilnog društva, kada je potpisan i Sporazum o saradnji Vlade Kantona Sarajevo i organizacija civilnog društva. Kompletan saziv Savjeta je u fazi formiranja.

---

⁴ ibid

Predstavnici ministarstava saraduju i sa Uredom za kvalitet Vlade Kantona Sarajevo.

Potrebno je da u roku od 30 dana preostali subjekti, institucije i ustanove koji učestvuju u implementaciji Akcionog plana izaberu po jednog člana i po jednog zamjenskog člana i da te informacije dostave Timu za implementaciju Akcionog plana.

Potrebno je da članovi Savjeta, izabrani od strane Vlade Kantona Sarajevo, budu i članovi komisija za dodjelu sredstava po javnom pozivu za neprofitne organizacije, s obzirom da oni direktno saraduju sa organizacijama civilnog društva, te su tako u mogućnosti da prate implementaciju zajedničkih projekata.

Preventivno postupanje, pored povećanja osjećaja sigurnosti kod građana i smanjenje stope kriminaliteta, ujedno smanjuje i troškove države na polju suprotstavljanja maloljetničkom prestupništvu.

Naime, dobro osmišljene i primijenjene preventivne mjere mogu biti znatno efikasnije u odnosu na represivne mjere, koje iako daju rezultata na polju suzbijanja kriminaliteta, ipak dovode do povećanja troškova funkcionisanja pravosudnog sistema, zatim imaju za posljedicu povećanje zatvorske populacije kao i povećanje stope recidivizma.

Prevenција podrazumijeva osnovne kategorije:

- proaktivnu – ante delictum;
- reaktivnu – post delictum;
- one koje su kontinuirane (stalne) i diskontinuirane (povremene) mjere

AKTIVNOSTI VLADE KANTONA SARAJEVO

VLADA KANTONA SARAJEVO

R.b	Aktivnosti/mjere	Ciljevi	Očekivani rezultati	Nosioci aktivnosti	Partneri	Potrebni resursi (kadrovski, materijalni, tehnički i dr.)	Rok impl.	Evaluacija/monitoring	Fin. sredstva/izvori sredstava	Ciljna starosna grupa	Napomena
1	Formiranje općinskih savjeta sigurnosti ⁵	Izrada Plana aktivnosti za svaku općinu po pitanju maloljetničkog prestupništva; direktni kontakti sa terenom kojim je opterećena lokalna samouprava je prednost kod sagledavanja objektivnog stanja i dobra podloga za prepoznavanje dijela rješenja, prvi oblici asocijalnog ponašanja na terenu su alarm kada lokalna zajednica treba odmah da reaguje	Povećana bezbjednost na nivou općina, Kantonu Sarajevo;	Vlada KS; Općine u KS	MUP KS Policajci u zajednici; područne škole; Vijeće roditelja; MZ CSR	Postojeći resursi	30 dana od početka implement. Akcionog plana	Svaka 3 mj. Savjet dostavlja Izveštaj Općinskom vijeću; svakih 6 mj. Izveštaj Timu; potrebno je biltenom obavijestiti građanstvo o aktivnostima savjeta	Nadležne općine Iz budžeta općina	--	Savjet formirati kao stalnu postavku – kontinuirani rad; efektivna primjene Akcionog plana stoji u spremnosti lokalne samouprave za aktivnosti na prevenciji, kao i dimenziji na kojima se bazira spremnost, nivou spremnosti, postupka procjene i strategije za povećanje postojećeg nivoa spremnosti

⁵ Općinski Savjet sigurnosti (u daljem tekstu Savjet)

2	Protokoli o saradnji Uraditi analizu postojećih protokola	Inicirati potpisivanje novog protokola o postupanju u prevenciji maloljetničkog prestupništva na nivou Kantona	Primjena u praksi	Vlada KS	Min. za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice, MUP KS, Min. pravde i Min. obrazovanja	Postojeći resursi	6 mjeseci	Svakih 6 mjeseci Izveštaj Timu	Nisu potrebna sredstva	-//-	-//-	*Predhodni Protokol je potpisan 2002.godine
3.	5. Formirati bazu podataka maloljetnih prestupnika u domenu krivice 5.1 Potpisivanje Protokola o zaštiti podataka 5.2 Potpisivanje Protokola o razmjeni podataka 5.3. Uobličiti formu baze sa potrebnim podacima	Kontinuitet informacija, sigurnost u radu 5.3.Uraditi po ujednačenoj metodologiji	Jačanje kapaciteta u oblasti prikupljanja podataka i razmjena informacija	Vlada KS, Zavod za statistiku	MUP-KS,Kantonalno tužilaštvo, Općinski sud,CSR	Nabavka opreme Uposliti socijalnog radnika – koordinatora za maloljetničko prestupništvo, pri nadležnom ministarstvu	6 mjeseci 30 dana	6 mjeseci	cca 5.000,00 KM	-//-	-//-	* Ažuriranje održavanje i proširenje baze podataka će biti u kontinuitetu od strane subjekata ., softver – baza podataka će objedinjavati informacije iz različitih izvora, podržavaće analize, ključne indikatore
4	Baza podataka, saradnja ministarstava, institucija, ustanova Vlade Kantona Sarajevo sa organizacijama civilnog društva a) U saradnji sa sektorom za informačku podršku, i Uredom za kvalitet Kantona Sarajevo, izraditi baze podataka o saradnji, iste postaviti na web sajt svih subjekata b) Informacije o Javnom pozivu za neprofitne organizacije za svaku god	a) Unapređenje komunikacije b) Upoznati organizacije civilnog društva sa aktualnostim	a) Veća transparentnost u radu b) Pravovremena informacija	Vlada KS,	Svi subjekti koji učestvuju u implementaciji Akcionog plana u saradnji sa Uredom za kvalitet KS i organizacijama civilnog društva	Postojeći resursi	6 mjeseci.	Vlada KS	Nisu potrebna sredstva	-//-	-//-	* Bazu podataka je potrebno kontinuirano ažurirati i razmjenjivati podatke
5.		Stručno osposobiti	Poznavanje problematike	Vlada KS, službe	-//-	Stručni Tim formiran od	30 dana	Prvi mjesec dana	Iz budžeta Vlade KS	-//-	- //-	*Nadležna ministarstva,

	Organizovanje stručnog usavršavanja i osposobljavanja predstavnika svih subjekata koji učestvuju u implementaciji Akcionog plana	članove Tima	do određenog stepena te implementacija na terenu	Vlade KS		strane Vlade KS Članovi Tima bi morali imati stručne referense za problematiku malolj. Pres. kao i praktičnog iskustva u radu sa mal. licima		implementacije Akcionog plana	10.000,00 KM			institucije, ustanove, predstavnici organizacija civilnog društva, delegirati svoje predstavnike
6.	Organizovanje stručnog usavršavanja i osposobljavanja, kao i omogućavanje treninga posebno za predstavnike institucija pravosudnog sistema i ovlaštenih organa (kroz razl. programske aktivnosti, mješovite timove, radionice, seminare i dr. a) Priprema edukativnih sadržaja: maloljetni prestupnik učinilac krivičnog djela, ostvaruje prve kontakte najčešće sa ovaštenim organima, koji imaju obavezu prikupljanja podataka, dokaza i otkrivanja saizvršilaca i saučesnika, kontakti sa tužiocima i sudijom za maloljetnike. Svi ti kontakti sasvim sigurno djeluju frustrirajuće na maloljetnika. b) Saradnja medija i ministarstava, institucija i	a) Osposobljenost za rad sa maloljetnim prestupnicima	Ispunjavanje zakonskih obaveza koje pravosudne institucije i ovlašteni organi imaju	Vlade KS	MUP-a KS, Kabinet ministra, Odjeljenja za edukaciju ministarstva i institucija, VTV, Tužilaštvo Općinski sud	Stručni Tim formiran od strane Vlade KS. Članovi Tima bi morali imati stručne referense za problematiku malolj. prestupništva, kao i praktičnog iskustva u radu sa maloljetnim licima.	30 dana	Kontinuirani rad sa tužiocima, sudijama za maloljetnike i policijskim službenicima	Postojeći resursi predloženi ih nosilaca aktivnosti partnera	-//-	- //-	*MUP-a KS, Kantonalno tužilaštvo, Općinski sud, SCR, delegirati svoje predstavnike

	ustanova ⁶											
7.	Protokol o saradnji i organizovanju zajedničkog stručnog osposobljavanja i usavršavanja	Transparentnost u radu	Povećan stepen obučenosti	Nadležne inst.	Nadležna ministarstva	Nisu potrebna sredstva	3 mjeseca	6 mjeseci	-//-	-//-	-//-	
8.	starateljima i drugim licima koji brinu za maloljetnike Tim inicirati aktivnosti prema federalnim ministarstvima: Pojačati krivične sankcije prema roditeljima-inicijativa – nadležna ministarstva	Prevenција maloljetničkog prestupništva	Smanjenje prekršaja i maloljetničkog kriminala	Smanjenje određeno g procenta prekršaja – k/d	Tim		Postojeći resursi	U roku od šest mjeseci	Godišnje – kroz Informaciju Timu za implementaciju	Nisu potrebna sredstva	-//-	0-18 god

⁶ Dateljnije u dijelu Akcionog plana pod nazivom Javne kampanje – izvještavanje javno

PRIPREME PRIJEDLOGA STRATEGIJE ZA PREVENCIJU MALOLJETNIČKOG PRESTUPNIŠTVA I ZAŠTITU MALOLJETNIH ŽRTAVA

Rok implementacije Akcionog plana dvije godine: 2014 - 2016. godina

Nosilac aktivnosti:

Vlada Kantona Sarajevo, nadležna ministarstva, institucije, ustanove u saradnji sa organizacijama civilnog društva.

Resursi:

Postojeći resursi

Jedan od ciljeva implementacije Akcionog plana, je stvaranje pretpostavki za pristupanje aktivnostima za izradu Strategije za prevenciju maloljetničkog prestupništva i rad sa maloljetnicima u sukobu sa zakonom u Kantonu Sarajevo za period od pet godina.

Rok imlementacije Stratetegije za prevenciju maloljetničkog prestupništva i rad sa maloljetnicima u sukobu sa zakonom u Kantonu Sarajevo 2015 - 2020. godine

Nosilac aktivnosti:

Vlada Kantona Sarajevo, nadležna ministarstva, institucije, ustanove u saradnji sa organizacijama civilnog društva.

Resursi:

Postojeći resursi

AKTIVNOSTI MINISTARSTAVA, INSTITUCIJA I USTANOVA, KANTONA SARAJEVO ZA IMPLEMENTACIJU AKCIONOG PLANA

MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA KANTON SARAJEVO

R.b.	Aktivnosti/mjere	Ciljevi	Očekivani rezultati	Nosioci aktivnosti	Partneri	Potrebni resursi (kadrovski, mat.tehnički)	Rok impl.	Evaluacija/monitoring	Fin. sredstva/ izvori sredstava		Ciljna starosna grupa	Napomena
1	1. Organizovanje stručnog usavršavanja i osposobljavanja slubenika MUP-a KS za rad na maloljetničkom prestupništvu 1.a) Vođenje intervjua – edukacija službenih lica 1.b) Senzibilizacija i obuka svih polic. službenika na pojavnost maloljetničkog prestupništva i kriminaliteta 2.) Medijske kampanje	Veći stepen obučenosti Cilj obuke je da se pol. službenici osposobe da prilikom redovnog obavljanja službe ciljano prikupljaju informacije vezano za maloljetnike 2.Upoznavanje javnosti sa aktivnostima	1. Primjena znanja u praksi Pol. službenici prilikom svakodnevnog praćenja operativno interesantnih događaja trebaju usmjeravati postupanja s maloljetnicima 2. Saradnja sa ciljanim javnostima	1. MUP KS u saradnji sa drugim instit. 2. MUP u saradnji sa medijima	VSTV i druge institucije	Postojeći resursi - materijal za provedbu aktivnosti	6 mj.	6 mj.	1. 10.000,00 KM 2. 10.000.00 KM	--- ---	2.	
2	2. Koordinator za maloljetničko prestupništvo (i/ili pri nadležnom ministarstvu) 2.a.) Provedba Zakona o maloljetnicima, osigurati uslove učiniocu i žrtvi tokom kriminalističke obrade, zaštiti privatnost i identitet	Provedba Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u kaznenom postupku; Zaštita identiteta maloljetnika	Primjena Zakona i izmjene podzakonskih akata	MUP KS	---	Socijalni radnik, formiranje tima, predst. institucija, napraviti program rada i aktivnosti	rad na bazi 3 mj.	---	Iz budzeta MUP-a 15.000,00 KM	--- ---	---	Kordinacija, ažuriranje podataka za: MUP, kantonalno tužilaštvo. Općinski sud Sarajevo, JU CSR
	Provjera prisutnosti				Min. obrazov	Nabavka a) 2	6 mj.	Kontinuirano;	Potrebna sredstva:	Iz budz	do 18 g.	---

3	narkotičkih sredstava Službeni policijski psi (ad hoc kontrole) (posjete-kontrole će biti planirane u dogovoru sa direktorima ustanova, u osnovnim i srednjim školama, mjestima većeg okupljanja mladih, npr. tokom organizovanja različitih edukativnih sadržaja, predavanja, sl.)	Nabavka obučених službenih pasa	Povećan stepen otkrivanja narkotičkih sredstava	MUP KS	anja i nauke, Vijeća roditelja	policijska psa: mužjak-ženka; b) Nabavka "aporta" sa opojnim drogama radi kontinuirane i trenaze droga		Potrebno je obezbijediti uslove za kontinuirani rad sa psom, prema internac. programu za radne pse na osnovu Pravilnika FCI	cca 50.000,00 KM	eta MU P-a KS		
4	Uvođenje metal detektora	Prevenција maloljetničkog prestupništva i zaštita maloljetnika	Smanjenje nošenja oružja i sredstava za povrjeđivanje, prema prioritetima početni aktivnosti u svim općinama KS, preko Savjeta sigurnosti; obučiti lica zadužena za ovu aktivnost,	Vlada KS	MUP-KS, RPZ, Min. obrazovanja i nauke, Vijeća roditelja, ustanove zainteresovane za saradnju	Nabavka detektora	6 mj.	Svakih 6 mj.	cca 10.000,00 KM	I z budžeta MU P-a KS	14-18. g.	Mjere sprečavanja i suzbijanje maloljetničkog prestupništva od strane policije se zasnivaju na isključivo na koherentnom sistemu mjera opće, specijalne i posebne prevencije uz poštovanje slobode i prava maloljetnih lica
5	Rad policije u zajednici – RPZ kroz partnerski odnos	1. a) Odabir ciljnih grupa na terenu, rad	1. Povjerenje, partnerstvo, osjećaj sigurnosti	1. MUP KS, 2. MUP	1. Policijska u	1. Tehnička podrška:	3 mj.	Kontinuirano	Vlada KS	I z Budžeta	0-18 g.	Glavna odlika demokratske policije je pojam

<p>(partnerstvo podrazumijeva ravnopravnost aktera koji saraduju; to znači da je neophodno prevazilaženje odnosa dominacije i podređenosti koji bilo kojem subjektu daje superiornu ulogu, jednako pravo na zalaganje i akciju, na ovaj način partnerstvo postaje osnova suzbijanja svih oblika kriminaliteta)</p> <p>Neke od aktivnosti RPZ na terenu:</p> <p>1.</p> <p>a) edukacija maloljetnika i roditelja kroz različite vidove</p> <p>b) kulturno-zabavni sadržaji sa naglaskom na sigurnost sa maloljetnicima</p> <p>c) saradnja sa drugim institucijama</p> <p>d) kontrola zabrane točenja alkohola maloljetnicima</p> <p>e) obilazak objekata – kladionica</p> <p>f) rad sa maloljetnim prestupnicima – kroz senzibiliranje,</p> <p>2. Projekat „S policijom u kino”, dao pozitivne rezultate, „Školski policajac” u prevenciji maloljetničkog prestupništva”, obezbijedit će</p>	<p>prema Akcionom planu</p> <p>b) priprema i uzimanje učešća u aktivnostima</p> <p>c) učestalo prisustvo RPZ u blizini objekata</p> <p>d) RPZ policajac održava kontakte, prati kretanje prestupnika kao i uticaj okoline na ista lica</p> <p>2. Prevenirati vršnjačko nasilje u blizini vaspitno – obrazovnim institucijama</p> <p>U vezi sa aktivnostima koje bude poduzimao, školski policajac ima obavezu da podnosi izvještaje svom pretpostavljenom u PU kojoj pripada., a</p>	<p>2. RPZ policajci trebaju pravovremeno dostavljati informacije o problematici maloljetničkog prestupništva na terenu</p> <p>2. Veća zaštita školske omladine</p>	<p>KS</p>	<p>zajednic, u saradnji sa svim općinama u Kantonu Sarajevo, sve ustanove i subjekti koji implem ntiraju Akcioni plan 2. Ministar stvo obrazov anja i druge institucij e</p>	<p>laptopi i dr. za svaku PS</p>		<p>Izvještaj MUP-a KS prema Timu</p>		<p>zeta KS</p>	<p>policijskog rada uz saglasnost građana, obezbjeđivanje uvida u policijski rad i njegovanje komunikacije, mjere koje uključuje javnost o mal prestupništvu, uspostavljanje mehanizma kojim građani traže usluge policije, stvaranje foruma za otvorenu diskusiju o kriminalu i bezbjednosti i uvođenje principa “rad policije u lokalnoj zajednici”.</p>
---	---	--	-----------	--	----------------------------------	--	--------------------------------------	--	----------------	--

	bolju bezbjedonosnu situaciju u školama i njihovom okruženju. (RPZ), i dr.	informacijom upoznati Savjet bezbjednosti o preduzetim mjerama.										
6	<p>Zaštita maloljetnih žrtava 1) Zaštita određenih rizičnih grupa (osoba sa posebnim potrebama, potencijalnim žrtvama, djeca, stari, lica sa posebnim potrebama, ovisnicima, recidivistima, marg. grupama – lica sa istopolnom orijentacijom, i dr.) 1.a) Zaštita lica sa oštećenim sluhom, uspostava mobilne linije u cilju zaštite određenih rizičnih grupa (koja podržava SMS poruke i e-mail) 1.b.)Zaštita maloljetnika uključenih u prosjačenje, skitnju, nelegalnu trgovinu 1.c.) Okrugli sto, na temu: Zaštita trgovine ljudima 1.d) Zaštita i svih drugih rizičnih grupa maloljetnika</p> <p>2. Obuka maloljetnih lica vještinama samozaštite posebno rizičnim grupama maloljetnika-nosilac aktivnosti Odjelje za posebne namjene saradnja sa obrazovnim institucijama</p>	<p> smanjenje stope žrtava maloljetničkog prestupništva 2. Pomoć i zaštita žrtava maloljetnih lica., osiguranje humanog postupanja prema maloljetnim učiniocima i žrtvama. 3. Smanjenje stope maloljetničkog prestupništva uključenih u prosjačenje, skitnju, nelegalnu trgovinu</p> <p>2. Povećan stepen zaštite maloljetnika</p>	<p>1a)Povećan stepen zaštite lica sa oštećenim sluhom</p> <p>- Pružanje pomoći policije ranjivim žrtvama</p> <p>2. Smanjenje stope nasilja</p>	<p>MUP KS, ministarstvo za socijalni rad (nadležne ustanove)</p> <p>Ministarstvo sigurnosti BiH, organizacije civilnog društva</p> <p>2.Ustanove koje za maloljetnike, Dječiji dom Bjelave dr., ustanove, org.civilnog društva</p> <p>MUP KS</p>	<p>Postojeći resursi</p> <p>Postojeći resursi</p>	<p>1.Do gov or sa parnim a</p> <p>1.a.) 3 mj.</p> <p>1.b.) Oktobar 2013-/-</p>	<p>Međunarodni dan borbe protiv trgovine ljudima prema potrebi kontinuirano</p> <p>Iz budžeta MUP-a KS</p> <p>Nisu-potrebna sredstva</p>	<p>- //-</p> <p>-//-</p>	<p>0-18 god.</p> <p>0-18 god.</p>	<p>Aktivnosti operativnog centra MUP KS koji se bazira na SMS-porukama, a za čije funkcionisanje je napravljen korespondencijski kod, uz pomoć kojeg će Operativni centar MUP-a KS identificirati tu osobu, a na osnovu njenih podataka koji će biti zaštićeni od zloupotrebe</p> <p>*Projekat raditi u kontinuitetu</p>		

7	Obezbjedenje prisutnosti policijskih službenika na određenim lokacijama: a) stajalištima, b) na mjestima višestrukog izvršavanja prestupa, c) kao drugim lokalitetima brojnih okupljanja mladih	a) Prevencija maloljetničkog prestupništva b) Prevencija i zaštita maloljetnih lica c) Prevencija	a,b,c) Smanjenje maloljetnih prestupa i bolja zaštita maloljetnih lica	MUP KS	Vaspobrazovne institucije i organizacije civilnog društva	Postojeći resursi, RPZ	Kontinuirano	Šest mjeseci	Nisu potrebna sredstva	-//-	0 - 18 god	
8	Posjeta maloljetnika sportskim i drugim javnim skupovima u pratnji roditelja - staratelja	Zaštita maloljetnih lica	Prevencija-smanjenje maloljetničkog prestupništva	Organizator javnog okupljanja	Zaštitarske agencije, MUP-a, KS	Postojeći resursi	Kontinuirano	Šest mjeseci	Nisu potrebna sredstva	-//-	0-18 god	*Tim za implementaciju : a) upoznati Agencije i organizatore
9.	Pojačne aktivnosti: a) na kontroli mjere zabrane točenja alkoholnih pića maloljetnicima b) pristup kladionicama	Smanjenje činjenja prekršaja i maloljetničkog kriminala	Smanjenje određenog procenta prekršaja – k/d	MUP KS	Inspekcije	Postojeći resursi	Kontinuirano	-//-	Nisu potrebna sredstva	-//-	0-18 god	
10.	Završetak prostorija za rad sa maloljetnim licima u svim PU	Poštivanje Zakona i zaštita prava maloljetnika	Veća transparentnost u radu	MUP KS	Zainteresovane institucije	Materijalni i tehnički resursi	30 dana	Svakih šest mjeseci	50.000,00 KM	-//-	-//-	

MINISTARSTVO KULTURE I SPORTA KANTONA SARAJEVO

R.b.	Aktivnosti/mjere	Ciljevi	Očekivani rezultati	Nosioci aktivnosti	Partneri	Potrebni resursi (kadrovski, materijalni, tehnički i dr.)	Rok impl.	Evalvacija/monitoring	Fin. sredstva/ izvori sredstava	Ciljna starosna grupa	Napomena
1	Smotre folklornog stvaralaštva, nastupi, gostovanja	Očuvanje tradicije	Veliki broj učesnika	Kulturno-umjet. društva	Općine, centri za kulturu	Postojeći kadrovi i volonteri	Tokom god.	takmičenja	Sredstva planirana za 6.100,00 KM	10-27god.	
2	Kulturno-umjetnički amaterizam: gluma, ples, muzika	Razvijanje senzibiliteta za za umjetnički izraz	Učešće velikog broja mladih	BKC	Centri za kulturu, škole	Postojeći kadrovi i volonteri	Tokom god.	Nastupi, takmičenja	Planirana sredstva 160.000,00 KM	6-27god.	
3	Organizovanje likovnih, dramskih i baletskih radionica	Razvijanje vještina.	Afirmisanje talentiranih osoba	Međun.centar za djecu i omladin Youth house	JU za kulturu	Postojeći kadrovi i volonteri	Tokom god.	izložbe	Planirana sredstva 20.000,00 KM	6-27god.	
4	Pomoć društvima koja okupljaju nacionalne manjine	Aktivno učešće pripadnika nac. manjina	Očuvanje kult. tradicije	udruženja	Općine, centri za kulturu	Postojeći kadrovi i volonteri	Tokom godine	Nastupi i izložbe	Planirana sredstva 2.400,00 KM	6-27god.	
5	Podrška kulturnom centru Roma	Aktivno učešće pripadnika nac. manjina	Očuvanje kult. tradicije	udruženja	Općine, centri za kulturu	Postojeći kadrovi i volonteri	Tokom godine	Nastupi i izložbe	Planirana sredstva 3.100,00 KM	6-18god.	
6	Sportska takmičenja mladih pod sloganom „DROGA NE“	Uključivanje velikog broja mladih osoba	Pravilan odnos prema	Škole, organizacije	Centri za soc.rad	Postojeći kadrovi i volonteri	U toku školske god.	Takmičenja, izložbe	Planirana sredstva 3.600,00	6-18god.	

			neg.trend ovima						KM			
7	Sufinansiranje troškova treninga za maloljetne osobe	Uključivanje djece u sportske aktivnosti	Isticanje talenata Očuvanje zdravlja	Sportska udruženja škole sporta	Sporstki centri, školske sportske sale	Treneri, profesori sporta	Kontinuirano u toku godine	Takmičenja, nastupi	Planirana sredstva 42.500,00 KM		6-18 god.	
8.	Kids festival	Angažovanje velikog broja djece	Uspješno predstavljanje na festivalu	Centri za kulturu	udruženja	Postojeći kadrovi u kulturi, volonteri	Prema planu održ. festivala	Nastupi na festivalu	Planirana sredstva 20.000,00 KM		6-15 god.	
9.	Turnir u ritmičkoj gimnastici	Podrška razvoju rtmičke gimnastike	Podrška talentima	Sportka udruženja	Sportski centri	Profesori sporta, treneri	Prema planu takmičenja	takmičenja	Planirana sredstva 3.600,00 KM		6-18 god.	
10.	Proljetni i jesenji kros za učenike	Uključivanje školske djece	Masovno učešće mladih	Sportski savezi	općine	Profesori sporta, treneri	Proljeće jesen	takmičenja	Planirana sredstva 9.300,00 KM		6-18 god.	
11.	Podrška radu sa mladim u okviru škole sporta u org. Sportskih udr.	Masovno učešće mladih	Afirmacija sport.talenata	udruženja	Sport.udruženja	Profesori sporta, treneri	kontinuirano	takmičenja	Planirana sredstva 66.100,00 KM		6-18god.	
12.	Škole: skijanja plivanja, tenisa, mali nogomet (podrška nadarenoj djeci)	Savladavanje vještina	Uključivanje velikog broja mladih	Sportski savez Kantona Sarajevo	Općine sportska udruženja	Postojeći kadrovi i studenti Fakulteta sporta		Adekvatan dokaz o savladavanju vještina	Planirana sredstva 34.000,00 KM		6-18 god.	
13.	Podrška sportskom podmladku	Masovno uključivanje mladih u sportske	Uključivanje velikog broja	Sportski savez Kantona Sarajevo	Općine sportska udruženja	Postojeći kadrovi i studenti Fakulteta			Planirana sredstva 88.800,00 KM		6-27 god.	

		aktivnosti	mladih			sporta						
14.	Interkantonalna sportska saradnja								Planirana sredstva 20.000,00 KM		6-27god.	
15.	Podrška u realizaciji drugim projektima Akcionog plana protiv maloljetničke delinkvencije								Planirana sredstva 27.000,00 KM		6-18 god.	
									UKUPNO 506.500,00 KM			

MINISTARSTVO OBRAZOVANJA I NAUKE KANTONA SARAJEVO⁷

R.b.	Aktivnosti/mjere	Ciljevi	Očekivani rezultati	Nosioci aktivnosti	Partneri	Potrebni resursi (kadrovski, materijalni, tehnički i dr.)	Rok impl.	Evaluacija/monitoring	Fin. sredstva/ izvori sredstava	Ciljna starosna grupa	Napomena
1	Primarna prevencija – 1-1-1 Jedinствен program u oblasti primarne prevencije	Smanjenje maloljetničkog prestupništva		MONKS	Min zdravstva MUP, Min.za soc.rad	Kadrovski, materijalni resursi	60 dana		100.000,00 KM		Učenici osnovnih i srednjih škola
2	1.1-2 Izrada strategije odgoja djeteta u KS	Smanjenje maloljetničkog prestupništva		MONKS	Min zdravstva MUP, Min.za soc.rad	Kadrovski, materijalni resursi	90 dana		100.000,00 KM		Učenici OŠ i SŠ i djeca u predšustanova ma
3	1.1-4 Priprema odg-obraz projekata saradnja sa el medijima	Smanjenje maloljetničkog prestupništva		MONKS	TV Kantona Sarajevo	Kadrovski, materijalni resursi	kontinuirano		50.000,00 KM		Učenici OŠ i SŠ i djeca u predšust
4	1.1-5 Program jačanja roditeljskih kompetencija	Smanjenje maloljetničkog prestupništva		MONKS	MUP Psih savjetovanište	Kadrovski, materijalni resursi	kontinuirano		10.000,00 KM		Učenici OŠ i SŠ
5	1.1-6 Uspostavljanje saradnje Vijeća roditelja i vijeća učenika	Smanjenje maloljetničkog prestupništva		MONKS	MUP Psih sav. min pravde	Kadrovski, materijalni resursi	60 dana		5.000,00 KM		Učenici OŠ i SŠ

⁷ Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade, aktom broj: 11-05-38-20874/13, od 27.08.2013.godine, daje prijedloge, koje će se nadležnim institucijama i organizacijama realizirati tokom implementacije Akcionog plana

6	1.1-7 Upošljavanje školskih psih i soc radnika	Smanjenje mal prestupništva		MONKS		Kadrovski	kontinuirano	300.000,00 KM	Učenici OŠ i SŠ i djeca u predšus
7	1.1-9 Dodatni programi video nadzori, ogradnja dvorišta saradnja sa policijom	Smanjenje mal prestupništva		MUP-a	MONKS Min pravde općine	Kadrovski, materijalni resursi	kontinuirano	100.000,00 KM	Učenici OŠ i SŠ i djeca u predšus
8	1.1-11 Pomoć studenata i stručnjaka učenicima sa poremećajima u ponašanju	Smanjenje mal prestupništva		MONKS	Univerzitet u sarajevu	Kadrovski, materijalni resursi	kontinuirano	20.000,00 KM	Učenici OŠ i SŠ u predšus
9	1.1-13 Multisektorska saradnja i aktivnosti na prosvjećivanju mladih o štetnosti sredstava ovisnosti	Smanjenje mal prestupništva		Min zdravstva MUP	MONKS Psih savjet NVO	Kadrovski, materijalni resursi	kontinuirano	10.000,00 KM	Učenici OŠ i SŠ
10	1.1-14 Redovni mjesečni tematski sastanci direktora i pedagoga/psihologa škola na području svake općine zajedno	Smanjenje mal prestupništva		MONKS	MUP Centri za soc rad	Kadrovski, materijalni resursi	kontinuirano	10.000,00 KM	Učenici OŠ i SŠ
11	1.1-15 Formiranje Vijeća roditelja i Vijeća učenika osnovnih i srdnjih škola	Smanjenje mal prestupništva		MONKS	Min zdravstva općine NVO	Materijalni resursi	60 dana	20.000,00 KM	Učenici OŠ i SŠ
								Ukupno potreb sredstva 725.000,00 KM	

MINISTARSTVO PRAVDE I UPRAVE ⁸

R.b.	Aktivnosti/mjere	Ciljevi	Očekivani rezultati	Nosioci aktivnosti	Partneri	Potrebni resursi (kadrovski, materijalni, tehnički i dr.)	Rok impl.	Evaluacija/monitoring	Fin. sredstva/ izvori sredstava	Ciljna starosna grupa	Napomena
1.	Normativno regulisanje (izrada izmjena i dopuna Zakona o izvršenju sankcija u Kantonu Sarajevo radi usaglašavanja sa Zakonom o izvršenju krivičnih sankcija u FBiH, kada isti bude usklađen sa Zakonom o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku, kao i provedbenih akata, Pravilnik o metodologiji podnošenja izvještaja o izvršenju sankcija).	Usklađivanje zakonskih i podzak. akata sa Zakonom o zašt. i post. sa djecom i mal. u kr. postupku	Usklađena regulativa sa zakonima FBiH u ovoj oblasti	Ministarstvo pravde i uprave	/	U okviru postojećih resursa	1 god. od stupanja na sn. Zakona	Ministarstvo pravde i uprave	Budžet KS	14-18 godina	Nakon donošenja propisa, potrebno je izvršiti usklađivanje osnivačkog akta JU Disciplinski centar za maloljetnike-resor soc. zaštite.
2.	Obezbjeđenje potrebnih kadrovskih, materijalnih i prostornih pretpostavki za procesuiranje i zaštitu djece i maloljetnika u krivičnom postupku (analiza i unapređenje postojećih resursa Općinskog i Kantonalnog suda u	Efikasna primjena Zakona	Obezbijedene kadr. i mater. pretpostavke za primjenu	Ministarstvo pravde i uprave	Općinski sud u Sarajevu, Kantonalni sud u Sarajevu,	Prema procjeni navedenih subjekata/partnera	1 god. od donošenja AP	Ministarstvo pravde i uprave u saradnji sa partnerima	Budžet KS	Do 18 godina	Očekivani efekti ovih aktivnosti limitirani su mogućnostima Budžeta KS.

⁸ Predstavnici Ministarstva pravde i uprave su tokom javne rasprave iznijeli stavove: Sve predložene aktivnosti Općinskog suda u Sarajevu i Kantonalnog tužilaštva lociraju se u odgovarajuća resorna ministarstva prema nadležnostima; tačka 8. Federalna nadležnost., takođe aktom Ministarstva pravde i uprave broj:03-04-04-29770-1/13 od 23.08.2013.

<p>Sarajevu te Kantonalnog tužilaštva KS; organizacija posebnih odjeljenja za maloljetnike; planiranje i popuna novih radnih mjesta u skladu sa zahtjevima iz Zakona: socijalni pedagozi-defektolozi, socijalni radnici, pedagozi, psiholozi; obavezna edukacija sudija i tužilaca za maloljetnike te stručnih savjetnika; prilagođavanje informacionog sistema upravljanja predmetima maloljetničkog prestupništva CMS i TCMS, stvaranje posebne baze podataka; planiranje i obezbjeđenje potrebnih sredstava za realizaciju predviđenih aktivnosti).</p>		<p>Zakona</p>		<p>Kantonalno tužilaštvo KS</p>							
--	--	---------------	--	---------------------------------	--	--	--	--	--	--	--

PRAVOSUDNE INSTITUCIJE - OPĆINSKI SUD SARAJEVO

R.b.	Aktivnosti/mjere	Ciljevi	Očekivani rezultati	Nosioci aktivnosti	Partneri	Potrebni resursi (kadrovski, materijalni, tehnički i dr.)	Rok impl.	Evaluacija/monitoring	Fin. sredstva/ izvori sredstava	Ciljna starosna grupa	Napomena
1	Obezbjediti sredstva u budžetu Kantona Sarajevo za smještaj maloljetnih počinitelja krivičnih djela u prostorije Disciplinskog centra za maloljetnike ili u Zavod za vaspitanje muške djece i omladine HUM za vrijeme trajanja krivičnog postupka	Smještaj maloljetnika u ustanovu gdje će imati svu potrebnu psihološku i pedagošku podršku potrebnu za razvoj maloljetnika, a kao zamjena za mjeru pritvora ili u drugim slučajevima kada je to u interesu maloljetnika	U potpunosti ispoštovana Konvencija UN o pravima djeteta u dijelu koji se odnosi na lišavanje slobode maloljetnika, kao i postupanje u najboljem interesu maloljetnika kada se za to ukaže potreba	Disciplinski centar za maloljetnike i Zavod za vaspitanje muške djece i omladine HUM, a sred. da se obezbijede direktno navedenim ustanovama iz Budžeta KS		Sredstva za smještaj 10-15 maloljetnika na bazi tromjesečnog boravka u navedenim ustanovama 50.000,00 KM	Kontinuirana aktivnost	Broj maloljetnika smještenih u navedene ustanove za vrijeme vođenja krivičnog postupka	Budžet KS	14-18 g.	
2	Izraditi jedinstvenu bazu podataka o	Relevantni podaci u svakom trenutku dostupni nadležnim	Ažurni i tačni podaci o broju maloljetnih počinitelja krivičnih	Nadležna ministarstva		Sredstva za izradu softvera i			Budžet KS	14-18 g.	Za ovu aktivnost nisu potrebna

	maloljetnim počinocima krivičnih djela	organima	djela			umrežavanje nadležnih institucija na području KS						dodatna finansijska sredstva ako Vlada KS ima visoko obrazovane uposlenike informatičkog smijera koji bi mogli pristupiti izradi softvera.
3	Ugraditi metal detektore na ulazima u rizične srednje škole na području Kantona Sarajevo	Pronalazak oružja ili oruđa kod učenika škola kao i drugih lica koja ulaze u srednje škole	Oduzimanje oruđa ili oružja od učenika i drugih lica u srednjim školama i smanjenje broj krivičnih djela počinjenih u školama	MUP KS, Ministarstvo obrazovanja		Sredstva za kupovinu metal detektora i upošljavanje osoblja koje će raditi na metal detektorima	Kontinuirana aktivnost	Broj oduzetih oruđa ili oružja podobnih za učinjenje krivičnog djela ili prekršaja	Budžet KS		14 do 18 godina	Voditi računa da ovom aktivnošću budu obuhvaćene i mješovite srednje škole u rubnim općinama
4	Obezbijediti prisustvo policijskih službenika u i oko srednjih škola prije i poslije nastave, kao i za vrijeme velikog odmora	Uticaj na maloljetnike da ne čine krivična ili prekršajna djela	Manji broj krivičnih i prekršajnih djela počinjenih u i oko srednjih škola	MUP KS, Srednje škole		-	Kontinuirana aktivnost	Mjeri se broj počinjenih krivičnih djela u školama u odnosu na prethodne godine	Budžet KS		14-18 godina	Voditi računa da ovom aktivnošću budu obuhvaćene i mješovite srednje škole u rubnim općinama

5	Obezbijediti prisustvo policijskih službenika na stajalištima javnog gradskog prevoza	Uticaj na maloljetnike da ne čine krivična ili prekršajna djela	Manji broj krivičnih i prekršajnih djela počinjenih na stajalištima	MUP KS		-	Kontinuirana aktivnost	Mjeri se broj počinjenih krivičnih djela na stajalištima u odnosu na prethodne godine	Budžet KS	14-18 godina	Voditi računa da ovom aktivnošću budu obuhvaćena i rubna područja grada (Ilijaš, Vogošća, Tarčin, i sl)
6	Obezbijediti medijsku kampanju u vidu spotova kao i redovno medijsko izvještavanje o aktivnostima i rezultatima MUP-a kantona Sarajevo u pogledu suzbijanja maloljetničke delikvencije	Informisanje, javnosti, analiza i interpretacija događaja, prevencija. Jačanje povjerenja između maloljetnika i policije Afirmacija pozitivnih modela ponašanja	Jačanje svijesti maloljetnika i roditelja o pogubelnosti krivičnih djela. Manji broj krivičnih djela.	Televizija Kantona Sarajevo	MUP KS, pedagozi i psiholozi iz škola, vijeće roditelja i centri za socijalnu skrb.	- Televizijska ekipa u okviru obrazovnih i informativnih redakcija Televizije KS, TV oprema sa kojom TV KS već raspol	Kontinuirana aktivnost	Broj počinjenih krivičnih djela na području KS u određenom vremenskom periodu Upitnici koje će popunjavati djeca i roditelji kroz u okviru redovnih školskih aktivnosti.	Budžet KS	Društvena zajednica sa posebnim akcentom na maloljetnike i roditelje u svhu prevencije	Za ovu aktivnost nisu potrebna dodatna finansijska sredstva ako Televizija Kantona Sarajevo već raspolaže sa opremom i kadrovima.

7	Uspostaviti koordinaciono tijelo za praćenje akcionog plana sa jasno definisanim obavezama te planom satanaka, evaluacije i izvještavanja.	Osigurati dosljednu i kontinuiranu implementaciju plana. Jačanje saradnje među ključnim akterima u borbi protiv maloljetničke delikvencije. Koordinacija aktivnosti Nadležnih institucija.	Kontinuirana evaluacija i izvještavanje Vlade KS. Identifikovanje ograničenja. Kontrola efikasnosti i unapređenje planiranja.	MUP KS,	Tužilaštvo KS, Sudija za maloljetnike Općinsko g suda u Sarajevu, Centar za socijani rad KS, ustanove za smještaj	Prostor i materijal za sastanke	Kontinuirana aktivnost	Broj održanih sastanaka, zapisnika, izvještaja prema Vladi KS.	Budžet KS			
---	--	---	---	---------	--	---------------------------------	------------------------	--	-----------	--	--	--

PRAVOSUDNE INSTITUCIJE - KANTONALNO TUŽILAŠTVO

R.b.	Aktivnosti/mjere	Ciljevi	Očekivani rezultati	Nosioci aktivnosti	Partneri	Potrebni resursi (kadrovski, materijalni, tehnički i dr.)	Rok impl.	Evaluacija / monitoring	Fin. sredstva/ izvori sredstava	Ciljna starosna grupa	Napomena
1	Osnivanje ustanova za izvršenje odgojnih mjera – vaspitno popravni dom i ustanova za osposobljavanje. Osnivanje dnevnog centra i dijagnostičkog - opservacionog centra.										

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA

R.b.	Aktivnosti/mjere	Ciljevi	Očekivani rezultati	Nosioci aktivnosti	Partneri	Potrebni resursi (kadrovski, materijalni, tehnički i dr.)	Rok impl.	Evalvacija / monitoring	Fin. sredstva/ izvori sredstava	Ciljna starosna grupa	Napomena	
1	1.1. Prevencija narkomanije, alkoholizma i drugih ovisnosti 1.2. Prevencija nasilja nad školskom djecom i mladima 1.3. Zdravstveno prosvjećivanje u školama vezano za reproduktivno zdravlje i planiranje porodice	1.1.Smanjenje incidence zloupotrebe droga i ovisnika o drogama i alkoholu među djecom i omladinom 1.2.Poboljšati prepoznavanje, izvještavanje i menadžment posljedica nasilja 1.3. Unapređenje seksualnog zdravlja	1.1.Smanjenje broja saob nesreća, nasilja i kriminala uzrok zl.droga i alkohola 1.2.Odrediti veličinu problema nasilja na području 1.3.Smanjenje sek.prenosivih bolesti	1.1.Ministarstvo zdravstva 1.2.Ministarstvo zdravstva i Zavod za javno zdravstvo 1.3. Ministarstvo zdravstva i zavod za zdrav.zaštitu žena i materinst.	1.1.Socijalni, obrazovni, sigurnosni, nevladin sektor i dr. 1.2.Obrazovanje, socijala, MUP-a, sudstvo, NVO 1.3. Obrazovni sektor	1.1.U okviru raspoloživih resursa 1.2.U okviru raspoloživih resursa 1.3.U okviru raspoloživih resursa	1.1.2 013-2016 1.2.2 013-16. 1.3. 2013-2014	1.1.Ministarstvo zdravstva i Zavod za javno zdravstvo 1.2.Ministarstvo zdravstva i Zavod za javno zdravstvo 1.3.Ministarstvo zdravstva	Min. zdravstva	1.1 - 60.000,00 KM 1.2. 10.000,00 KM 1.3. 10.000,00 KM	1.1.Djeca i omladina 1.2. Školska djeca i mladi 1.3. Školska djeca	
2	1.4. Jačanje kapaciteta centara za mentalno zdravlje	Efektivna zaštita mentalnog zdravlja u zajednici	Rano otkrivanje zloupotrebe psih.supsta	Ministarstvo zdravstva Dom zdravlja	Socijalni sektor	Jačanje kadrovskih i materijalnih kapaciteta	2013-14	Ministarstvo zdravstva	Ministarstvo zdravstva i Zavod zdr.osigur	10.000,00 KM UKUPNO 90.000,00	Djeca i omladina	

MINISTARSTVO ZA RAD, SOCIJALNU POLITIKU, RASELJENA LICA I IZBJEGLICE – JU KANTONALNI CENTAR ZA SOCIJALNI RAD

R.b	Aktivnosti/mjere	Ciljevi	Očekivani rezultati	Nosioci aktivnosti	Partneri	Potrebni resursi (kadrovski, materijalni, tehnički i dr.)	Rok impl.	Evalvacija/monitoring	Fin. sredstva/ izvori sredstava	Ciljna stara grupa	Napomena
1	Sačiniti novi Pravilnik o radu	Usaglašavanje akata JU“Kantonalni centar za socijalni rad“ sa propisima na nivou Kantona i Federacije	Donesen pravilnik	UO JU Kantonalni centar za socijalni rad uz saglasnosti Ministarstva rada i socijalne politike Kantona Sarajevo		Postojeći resursi u Centru	06/2013. g.				
2	Sačiniti novi Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji poslova u JU Kantonalni centar za socijalni rad	Usaglašavanje akata JU“Kantonalni centar za socijalni rad“ sa propisima na nivou Kantona i Federacije	Donesen Pravilnik	UO JU Kantonalni centar za socijalni rad uz saglasnost Ministarstva rada i socijalne politike Kantona Sarajevo		Postojeći resursi u Centru	06/2013.g.				
	Stavljanje u funkciju nove	Obezbjedenje	Služba	JU Kantonalni		Mat.	01/		Iz	117.000,00	

3	organizacione jedinice (Službe za izvršenje vaspitnih preporuka) u okviru JU Kantonalni Centar za socijalni rad	pretpostavki za primjenu uredbi o vaspitnim preporukama	stavljena u funkciju	Centar za socijalni rad uz saglasnost Vlade KS		sredstva	2013. g.		budžeta KS	KM		
4	Prijem u svaku općinsku službu socijalne zaštite (osam-8 općinskih Službi) novog zaposlenika sa visokom stručnom spremom, u skladu sa novim Pravilnikom o sistematizaciji na poslove praćenja izvršenja izrečenih mjera i sankcija	Osposobljavanje službi za izvršavanje izrečenih mjera i praćenje izvršenja sankcija prema maloljetnicima	Primljeni novi zaposlenici u općinskim sluma	JU Kantonalni centar za socijalni rad uz saglasnost Vlade KS		Mat. sredstva	12/2014. g.		Iz budžeta KS	160.000,00 KM		
5	Edukacija zaposlenika u centru za socijalni rad o novim rješenjima u Zakonu o maloljetnicima u sukobu sa zakonom	Unapređenje znanja i vještina zaposlenika koji rade na izvršenju propisa iz oblasti maloljetničkog prestupništva	Ekukacija realizirana	JU Kantonalni Centar za socijalni rad u saradnji sa Min. rada i socijalne politike KS	NVO sektor	Mat. sredstva	2013.g.		Iz budžeta KS	5.000,00 KM		
6	Edukacija zaposlenika Centra za socijalni rad na temu iskustva u radu Centara za socijalni rad iz regiona na primjeni novih modela rada sa maloljetnim počiniocima krivičnih djela u regionu (studiske posjete)	Unapređenje znanja i vještina zaposlenika koji rade na izvršenju propisa iz oblasti mal prestupništva	Realizirana edukacija i studiske posjete	JU Kantonalni centar za soc rad u saradnji sa Min. za rad i soc politiku KS	NVO sektor i institucije u regionu u čijoj nadležnosti je maloljetničko prestupništvo	Mat. sredstva	2013 g.		Iz budžeta KS	10.000,00 KM		
7	Sačiniti Prijedlog internog uputstva o načinu evidentiranja ove djece	Unaprijediti metodologiju za prikupljanje podataka o djeci u riziku činjenja krivičnih djela	Na osnovu evidencija koje se vode na kantonalnom nivou, sačinjen prijedlog Uputstva	JU kantonalni centar za socijalni rad u saradnji sa školom, MUP-om KS i drugim subjektima		Postojeći resursi	2013. g.					
8	Prisustvo roditeljskim sastancima na	Povećanje	Br. roditeljskih	JU Kantonalni	Vijeće		Kontinu					

	kojima će se tematizirati problem maloljetničkog prestupništva organizovanje debata u školama po ovj temi i ogruglih stolova	društvene svijesti o maloljetničkom prestupništvu	sastanaka kojima se prisustvovalo, broj debata okruglih stolova	centar za socijalni rad	roditelja		irano						
9	Participacija kroz učešće u redovnim emisijama, i povremenim emisijama i priložima iz oblasti maloljetničkog prestupništva koje realiziraju lokalne i kantonalni medij	Povećanje društvene svijesti o maloljetničkom prestupništvu	Br. održanih tv i radio emisija vezanih za prevenciju i borbu protiv mal prest	JU Kantonalni centar za socijalni rad u saradnji sa Min. rada i socijalne politike		Postojeći resursi	Konrin uieno						
10	Uraditi analizu postojećih protokola o saradnji	Razvijan multidiscipinarni pristup	Urađena analiza sa zaključcima i preporukama	Min. rada i socijalne politike,	Min. obrazovanja , MUP KS, Min. pravde i Min. zdravlja	Postojeći resursi	Mart 2013.godina						
11	Inicirati potpisivanje novih protokola o postupanju u prevenciji maloljetničkog prestupništva na nivou Kantona između Ministarstva za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglica, MUP, Ministarstva Pravde i Ministarstva obrazovanjao	Razvijan multidiscipinarni pristup	Potpisan novi protokol	Min. rada i socijalne politike,	Min. obrazovanja , MUP KS Min. pravde i Min. zdravlja	Postojeći resursi	2013						
12	Održavanje tematskih konferencija s ciljem razmjene dobrih praksi u realizacijia prev.mal.prestupništva	Razvijan multidiscipinarni pristup	Održana konferencija	JU SCR, institucije, NVO		Postojeći resursi	Jednom godišnj e						

MINISTARSTVO ZA RAD, SOCIJALNU POLITIKU, RASELJENA LICA I IZBJEGLICE - DISCIPLINSKI CENTAR

R.b.	Aktivnosti/ mjere	Ciljevi	Očekivani rezultati	Nosioci aktivnosti	Partne ri	Potrebni resursi (kadrovski, materijalni, tehnički i dr.)	Rok impl.	Eval uacij a/ moni torin g	Fin. sredstva/ izvori sredstava	Ciljna starosna grupa	Napom ena
1.	Stavljanje u funkciju djelatnosti „Dnevnog centra“	-Izvršiti zakonsku obavezu -prevenirati činjenje KD -pružiti pomoć, brigu i zaštitu djeci žrtvama KD	- osiguranje kratkotrajnog smještaja za maloljetnike u kriznim situacijama po uputi centra za socijalni rad čime se utiče na riziko faktore i prevenira činjenje krivičnih djela ili osigurava zaštita djeci žrtvama nasilja i drugih oblika zlostavljanja te se istovremeno rješava problem nedostajućih institucija i kapaciteta u ovom segmentu socijalne zaštite, - uvođenjem ovog centra u instituciju sistema sprječavaju se improvizacije u postupanju sa ovom rizičnom kategorijom djece te osigurava sistemski pristup rješavanju ovog problema	JU Kantonalni centar za socijalni rad KJU Porodično savjetovalište KJU Disciplinski centar maloljetnike ⁹	Vlada KS	-iskoristiti postojeću opremu i inventar Dnevnog centra -izvršiti nabavku nedostajuće opreme (računarska oprema i automobil 1+7 uposliti 14 novih zaposlenika za potrebe Službe za prevenciju dnevni i krizni centar -za adaptaciju prostora cca 10.000 KM -za nove zaposlenike na godišnjem nivou cca 240 000 KM -za materijalne troškove cca 40 000 KM na godišnjem nivou	6 mj. od dana osigur anja fin. sred.	Budžet KS cca 300.000,00 KM na godišnjem nivou Postojeć i resursi ustanova i min.	Maloljet nici do 18 g. u riziku, oba spola		

⁹ U daljem tekstu Disciplinski centar

			<p>što će uticati na efekte i efikasnost stručnog rada,</p> <ul style="list-style-type: none"> - u potpunosti se fizički odvoja preventivni rad i izvršenje sudskih mjera u okviru Disciplinskog centra čime će se osigurati najviši nivo poštivanja odredbi ZKP-a, KZ-a, ZIKS-a, i Konvencije UN-a o pravima djeteta 			-za usluge opremu i ostale troškove cca 10 000 KM na godišnjem nivou					
2	<p>1. Stavljanje u funkciju dijagnostičko-opservacionog centra</p>	<p>-Izvršiti blagovremeno zakonsku obavezu</p> <p>-prevenirati činjenje KD</p> <p>.smanjenje recidivizma</p>	<p>-osigurati izvršenje zakonske obaveze prije stupanja na snagu Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku</p> <p>-osigurati pravovremenu dijagnostičku obradu malojetnih prijestupnika radi preduzimanja adekvatnih mjera prema maloljetnicima</p> <p>-Smanjenje recidiva</p> <p>-u konačnici manji troškovi institucijama sistema</p>	<p>-Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice</p> <p>-KJU Disciplinski centar za maloljetnike</p>	<p>-Vlada KS</p>	<p>-Iskoristiti kapacitete postojećeg objekta u ulici Jukićeva bb (cca 50 korisnika na godišnjem nivou)</p> <p>-Osigurati sredstva za smještaj korisnika na dijagnostičku obradu</p> <p>-Uputiti Vladi KS prijedlog za utvrđivanje cijene dijagnostičke obrade</p> <p>-Izvršiti nabavku instrumenata procjene</p> <p>-Izvršiti edukaciju zaposlenika</p> <p>-uposliti 5 novih zaposlenika u odsjek za dijagnostiku i opservaciju</p> <p>-Usvojiti Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji poslova u</p>	<p>-6 mj. po osiguranju</p> <p>fin. sred., najkasnije do kraja tekuće godine</p>	<p>-za plaće zaposlenika cca 95.000,00 KM na godišnjem nivou</p> <p>-za nabavku instrumenata procjene cca 10.000,00 KM</p>	<p>Postojeći resursi i ministarstva</p>	<p>Maloljetnici do 18 g. u riziku, oba spola</p>	

JU TERAPIJSKA ZAJEDNICA KAMPUS- KANTONA SARAJEVO

R.b.	Aktivnosti/mjere	Ciljevi	Očekivani rezultati	Nosioci aktivnosti	Partneri	Potrebni resursi (kadrovski, materijalni, tehnički i dr.)	Rok impl.	Evaluacija/monitoring	Fin. sredstva/ izvori sredstava	Ciljna starosna grupa	Napomena
1	Afirmativne odgojno-obrazovne poruke putem emisije Odličan 5+.	Građanima pružiti informacije odgojno-obrazovnog karaktera putem najmanje 10 emisija	Podići svijest građana o pozitivnim odgojnim i životnim vrijednostima	Kampus i druge Javne ustanove	Mark in Agencija	Stručni kadar Tehnička oprema neophodn Fin sredstva	Početak odmah	Tim za praćenje implementacije Akcionog plana	12.000,00 KM Min. obrazovanja KS, FBiH	Građani s fokusom na roditelje	
2	Edukativno-informativne radionice za roditelje.	Jačanje kapaciteta roditelja u oblasti prevrzičnih ponašanja njihove djece	Roditelji će steći znanja i vještine	Kampus i druge Javne ustanove i eksperti		Stručni kadar Postojeći resursi Min obraz Dodatna fin sred	Početak odmah, kontinuirana aktivnost	Tim za praćenje implementacije Akcionog plana	6.000,00 KM Min. obrazovanja KS, FBiH	Roditelji	

3	Uspostavljanje direktne saradnje sa Vijećima učenika i Vijećima roditelja učenika OŠ i SŠ	Jačanje kapaciteta školskih Vijeća učenika i Vijeća roditelja u oblasti prev. riz. droga i dr. ob. riz. ponaš.	Članovi Vijeća učenika i Vijeća roditelja dobijene informacije i vještine prenijeti na dr. roditelje/u.	Kampus i druge Javne ustanove i eksperti		Postojeći stručni kadar Postojeći tehnički i drugi kapaciteti	Početak odmah, kontinuirana aktivnost	Tim za praćenje implementacije Akcionog plana	3.000,00 KM	Min. obrazovanja KS, FBiH	Roditelji Učenici	
4	Organizovanje dodatnih edukativnih aktivnosti (sem, okrugli stolovi, str) za stručne osobe	Dodatno educirati kadar koji je u kontaktu sa maloljetnicima	Educiran kadar koji će razumjeti i provoditi modele prev. riz. ponaš. mal.	Kampus i druge Javne ustanove		Postojeći stručni kadar	Početak odmah, kontinuirana aktivnost u intervalima	Tim za praćenje implementacije Akcionog plana	6.000,00 KM	Ministarstvo obrazovanja KS, FBiH	Sručne osobe iz oblasti prosvjete, zdravstva, socijalne zaštite	
5	Edukativni treninzi i radionice za uč. OŠ i SŠ koristeći koncept vršnjačke edukacije.	Učenici će steći znanja i vještine koje će im omogućiti da pozitivno utječu na svoje vršnjake.	Putem radionica u školama vršnjački edukatori će na svoje vršnjake	Kampus		Postojeći stručni kadar Dodatna finansijska sredstva	Početak odmah, kontinuirana aktivnost	Tim za praćenje implementacije Akcionog plana	2.000,00 KM	Ministarstvo obrazovanja KS, FBiH	Učenici osnovnih i srednjih škola	

6	Multisektorska saradnja u educiranju mladih o štetnosti zloupotrebe droga i izrada zajedničkog edukativnog programa rada.	Organizirati radionice sa učenicima osnovnih i srednjih škola u saradnji sa drugim ustanovama i organizacijama, a u skladu sa planom.	Promocija zdravih životnih stilova i razvijanje ličnih zaštitnih faktora kod učenika osnovnih i srednjih škola.	Kampus i druge Javne ustanove i NVO		Postojeći resursi Dodatna finansijska sredstva	Kontinuirano	Tim za praćenje implementacije Akcionog plana	7.000,00 KM	Ministarstvo obrazovanja KS, FBiH	Učenici osnovnih i srednjih škola	
7	Sportske aktivnosti u Kampusu	Organizovanje fudbalskih turnira za uč.OŠ i SŠ škola uz edukativne aktivnosti	Afirmacija sporta i zdravlja kao vrijednosti	Kampus	Osnovne i srednje škole	Postojeći resursi Dodatna finansijska sredstva	Kontinuirano	Tim za praćenje implementacije Akcionog plana	8.000,00 KM	Ministarstvo kulture i sporta KS	Učenici osnovnih i srednjih škola	
8	Razvijanje promotivno-preventivnih aktivnosti kroz izradu brošura o riziko i zaštitnim faktorima koji su u vezi sa zl. droga i dr. oblika riz. ponašanja	Izraditi i distribuirati brošure	Podignut nivo znanja i svijesti građana o riziko i zaštitnim faktorima	Kampus i druge Javne ustanove		Postojeći resursi Dodatna finansijska sredstva	Kontinuirano	Tim za praćenje implementacije Akcionog plana	9.000,00 KM	Ministarstvo obrazovanja KS, FBiH	Građani	

9	Održavanje predavanja za roditelje djece sa poremećajima u ponašanju	Educirati roditelje maloljetnika koji ispoljavaju rizična ponašanja kako bi poduzeli adekvatne akcije.	Roditelji će prepoznati rizična ponašanja i poduzeti adekvatne mjere radi sprječ.mal. prestupništva.	Kampus i druge Javne ustanove		Postojeći resursi Dodatna finansijska sredstva	Kontinuirano	Tim za praćenje implementacije Akcionog plana	5.000,00 KM	Ministarstvo obrazovanja KS, FBiH	Građani	
10	Doprinijeti izradi programa sekundarne prevencije maloljetničkog prestupništva	Izrađen program sekundarne prevencije maloljetničkog prestupništva	Programom će biti obuhvaćeni svi programi i projekti koji će biti realizirani kako bi se sve aktivnosti mogle iskoordinirati.	Nadležna ministarstva Kampus i druge javne ustanove Tim za praćenje implementacije A.plana		Postojeći resursi	90 dana od usvjanja Akcionog plana	Tim za praćenje implementacije Akcionog plana	5.000,00 KM	Ministarstvo pravde svih nivoa		
11	Testiranje urina na prisustvo psihoaktivnih supstanci	Otkriti prisustvo metabolita droga u urinu kod učenika srednjih škola	Poduzeti adekvatne mjere psihosocijalne pomoći maloljetnicima koji konzumiraju droge	Kampus		Postojeći resursi Dodatna finansijska sredstva	Dva puta godišnje	Tim za praćenje implementacije Akcionog plana	12.000,00 KM	Ministarstvo zdravstva KS, FBiH, Ministarstvo obrazovanja KS, FBiH	Učenici srednjih škola	Izraditi protokol o provođenju testiranja i testiranje provoditi uz saglasnost škole i roditelja uč.u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti tajnih podataka

12	Pomoć u rješavanju problema zloupotrebe droga kod maloljetnih osoba u sukobu sa zakonom	Pružiti psiho-socijalnu pomoć maloljetnim osobama u sukobu sa zakonom u rješavanju problema zloupotrebe droga kroz individualni rezidencijalni tretman	Završen rezidencijalni tretman maloljetnih osoba tokom kojeg su stekli nove vještine koje će im pomoći u rješavanju problema i nošenju sa rizičnim situacijama.	Kampus		Postojeći resursi Dodatna finansijska sredstva	Početak odmah, kontinuirana aktivnost	Tim za praćenje implementacije Akcionog plana		Ministarstvo pravde svih nivoa	Maloljetne osobe koje zloupotrebavaju droge	Kampus ima Za svaku maloljetnu osobu će se napraviti individualni plan tretmana u skladu s njegovim potrebama.
13	Edukacija nosilaca aktivnosti Akcionog plana	Sticati nova znanja, te razmjenjivati iskustava i primjera dobre prakse u radu sa maloljetnim osobama u sukobu sa zakonom.	Unaprijeđena koordinacija i rad na pitanjima prevencije maloljetničke delinkvencije u svim oblastima i na svim nivoima.	Nadležna ministarstva Kampus i druge javne ustanove		Postojeći resursi nosilaca aktivnosti Dodatna finansijska sredstva	Za izradu programa 30 dana od usvajanja Akcionog plana	Vlada Kantona Sarajevo i resorna ministarstva Tim za praćenje implementacije Akcionog plana	9.000,00 KM	Ministarstvo obrazovanja KS, FBiH, Ministarstvo civilnih poslova BiH	Nosioci aktivnosti Akcionog plana	

14	Aktivnosti oko integrisanja JU Kampus kao organa izvršenja krivičnih sankcija putem izmjena i dopuna zakonskih regulativa	Rad na izvršenju krivičnih sankcija izrečenih maloljetnim osobama u sukobu sa zakonom	Izvršene krivične sankcijeprema osobama tokom kojeg su stekli nove vještine i znanje na	Kampus i druge javne ustanove		Postojeći resursi nosilaca aktivnosti Dodatna finansijska sredstva	Početak odmah, kontinuirana aktivnost	Vlada Kantona Sarajevo i resorna ministarstva Tim za praćenje implementacije Akcionog plana	3.000,00 KM	Ministarstvo pravde svih nivoa	Maloljetne osobe koje zloupotrebljavaju droge i dolaze u sukob sa zakonom	
15	Provođenje mjere sigurnosti obaveznog liječenja od ovisnosti	Pružiti psihosocijalnu pomoć osobama u sukobu sa zakonom	Završen mjera sigurnosti	Kampus i druge Javne ustanove		Postojeći resursi Dodatna finansijska sredstva	Početak odmah, kontinuirana aktivnost	Tim za praćenje implementacije Akcionog plana	8.000,00 KM	Ministarstvo pravde svih nivoa	Maloljetne osobe koje zloupotrebljavaju droge	
									Ukupno: 95.000,00 KM + troškovi aktivnosti/djelatnosti pod r.br.12			

**MINISTARSTVO ZA RAD, SOCIJALNU POLITIKU, RASELJENA LICA I IZBJEGLICE
JU ZAVOD ZA VASPITANJE MUŠKE DJECE I OMLADINE SARAJEVO - HUM**

R.b.	Aktivnosti/mjere	Ciljevi	Očekivani rezultati	Nosioci aktivnosti	Partneri	Potrebni resursi (kadrovski, materijalni, tehnički i dr.)	Rok impl.	Evaluacija / monitoring	Fin. sredstva/ izvori sredstava		Ciljna starosna grupa	Napomena
1	Stabilno finansiranje provođenja djelatnosti iz nadležnosti Ustanove	Realno planiranje poslova i zadataka iz propisane nadležnosti	Realizacija planiranih aktivnosti	Osnivač tj. Federalni nivo vlasti – resorno Ministarstvo za rad i socijalnu politiku	Federalno ministarstvo pravde, Kantonalni i nivo vlasti, svako u okviru svojih nadležnosti	Prema Programu rada i Planu finansiranja Ustanove za 2013. godinu	U toku 2013. godine	Institucije određene Zakonom koji tretira nadzor nad provođenjem propisane djelatnosti	Tekući grant Federacije BiH Budžet KS 453.270,00 KM 446.412,00 KM VI. Sred. Ostvarena po osnovu pruženih usluga 131.000,00 KM	Maloljetni počinio ci krivičnih djela	Podaci su prezentirani na osnovu postojećeg stanja i uređenja načina finansiranja Ustanove za 2013. godinu	
2	Pokretanje inicijative za donošenje posebnog zakona kojim bi se uredilo funkcionisanje Ustanove	Jasno i precizno definisanje načina finansiranja i proširenja djelatnosti	Poboljšanje rezultata tretmana maloljetnika kojima je izrečena odgojna mjera i formiranja odjela za maloljetnike kao i odjela za	Osnivač tj. Federalni nivo vlasti – Federalno ministarstvo rada i soc. politike			2013			Maloljetni počinio ci krivičnih djela	Inicijativa je putem resornog Ministarstva upućena u proceduru	

			smještaj maloljetnih počinilaca teških krivičnih djela koji su u postupku procesuiranja.									
3	Obezbjedenje sredstava za adaptaciju i opremanje devastiranog djela objekta Zavoda	Obezbjede nje uslova za povećanje kapaciteta za postojeću kategoriju i prostora za dva nova naprijed navedena odjela	Stvaranje preduslova za prijem i tretman maloljetnih prestupnika iz naprijed opisane kategorije	Osnivač tj. Fedreralni nivo vlasti – Federalno ministarstvo rada i soc. Politike,	Kantonalni nivo vlasti	Potrebno je obezbjediti sredstva u cilju izrade projektne dokumentacije sa premjerom radova za namjensku adaptaciju prostora u naprijed navedenu svrhu a zatim iznaći potrebna sredstva za adaptaciju devastiranog prostora i stavljanje istog u funkciju provođenja navedene djelatnosti	2013	Po potrebi i nadležnosti	Nemoguće odrediti bez projektne dokumentacije i predračuna radova namjene	Maloljetni počinilaci krivičnih djela	Zavod raspolaže sa caa 3000 m2 unutarnjeg prostora od čega je samo 1/3 u upotrebnoj funkciji dok su 2/3 prostora devastirane uslijed ratnih dejstava i iste je moguće adaptirati prema namjeni.	

4	Zapošljavanje stručnih i profiliranih kadrova za rad i tretman maloljetnika u sukobu sa zakonom	Postizanje što boljih rezultata u tretmanu maloljetnih prestupnika	Resocijalizacija i odvikavanje od činjenja krivičnih djela te stvaranje preduslova za skraćivanje boravka u ust. te povrat u sredinu boravka maloljetnika	Osnivač tj. Federalni nivo vlasti – Federalno ministarstvo rada i soc. Politike,	Kantonalni nivo vlasti	Stručnjaci iz oblasti psihologije, pedagogije, socijalnog rada, okupacioni terapeuti i sl.	2013/2015	Po potrebi i nadležnosti	Ovisno o broju angažovanih stručnjaka iz navedenih oblasti	Bruto 1.700,00 KM po jednom zaposleniku	Maloljetni počinio ci krivičnih djela	
5	Nabavka kombi vozila za prijevoz maloljetnika upućenih na izdržavanje odgojne mjere	Nesmetano provođenje tretmana mal. niz aktivnosti izvan objekta Ustanove	Efikasniji način u postizanju željenih rezultata u ukupnom tretmanu	Osnivač tj. Federalni nivo vlasti – Federalno ministarstvo i soc. politike,	Kantonalni nivo vlasti, donatori	Prema mogućnostima						

MINISTARSTVO ZA RAD, SOCIJALNU POLITIKU, RASELJENA LICA I IZBJEGLICE
PORODIČNO SAVJETOVALIŠTE

R. b.	Aktivnosti/mjere	Ciljevi	Očekivani rezultati	Nosioci aktivnosti	Partneri	Potrebni resursi (kadrovski, materijalni, tehnički i dr.)	Rok impl.	Evaluacija/monitoring	Fin. sredstva/izvori sredstava	Ciljna starosna grupa	Napomena
1	Tribine – Interaktivna predavanja za roditelje Godišnji ciklus čine 2 teme u svim osnovnim školama KS	edukacija i osposobljavanje roditelja za prepoznavanje i preveniranje unutarporodičnih faktora rizika, te blagovremeno sprječavanje nepoželjnih oblika ponašanja koja vode maloljetničkom prijestupništvu	Povećan stepen prepoznavanja unutar porodičnih riziko i zaštitnih faktora.	KJU „Porodično savjetova lište“	Prosvjetno-pedagoški zavod Kantona Sarajevo, i osnovne škole	Tehnička oprema (laptop, projektor, foto kopir, foto aparat 3.300 KM)	2013 - 2014	Interna evaluacija se provodi na godišnjem nivou i usmjerena je na mjerenje ispunjenja postavljenih ciljeva	Budžet Ustanove + 3.300,00 KM	roditelji učenika u osnovnim školama	Kontinuirani projekt koji Ustanova provodi od 2008. godine uz redovnu evaluaciju godišnjih ciklusa
2	aprijedenje roditeljstva“ Pet interaktivnih radionica za roditelje čija djeca kreću u 1. razred osnovne škole	podizanje kvaliteta porodičnog života jačanjem roditeljskih kompetencija i uključenosti u pripremu djece za polazak u školu	Ojačane roditeljske kompetencije u pripremi djece za polazak u školu	KJU „Porodično savjetova lište“	Prosvjetno-pedagoški zavod Kantona Sarajevo, škole	Tehnička oprema (laptop, projektor ...) Urađen priručnik - potrebna sredstva za štampu (2.000 KM)	2013 - 2014	Interna evaluacija	Budžet Ustanove + 2.000,00 KM	roditelji djece u dobi od 5 do 7 godina	Kontinuirani projekt koji Ustanova provodi od 2008. godine uz redovnu evaluaciju godišnjih ciklusa
3	„Zajedno do	prevencija školskog neuspjeha	Unaprjeđenje školskog	KJU „Porodično	Prosvjetno-pedagoški	Tehnička oprema	2013 -	Interna evaluacija	Budžet Ustanove	učenici, roditelji i	Kontinuirani projekt koji

4	uspjeha“ Šest interaktivnih radionica za grupe od 15 učesnika	kao riziko-faktora razvoja nepoželjnih oblika ponašanja	uspjeha učenika i smanjenje izostanaka sa nastave	no savjetova lište“	pedagoški zavod KS i škole	(laptop, projektor, foto kopir, foto aparat)	2014	Interna evaluacija	Budžet Ustanove	nastavnici u osnovnim školama	Ustanova provodi od 2008. godine uz redovnu evaluaciju godišnjih ciklusa
	„Mladi za mlade“ Šest tematskih interaktivnih radionica za grupe do 20 učesnika	edukacija adolescenata-lidera za peer-vršnjačkog savjetnika/edukatora	Pozitivno vršnjačko djelovanje mladih u prepoznavanju i prevenciji različitih oblika društveno neprihvatljivih oblika ponašanja	KJU „Porodično savjetova lište“	Prosvjetno-pedagoški zavod Kantona Sarajevo i škole	Tehnička oprema (laptop, projektor, foto kopir, foto aparat)	2013 - 2014			adolescenti u dobi od 15-18 godina	Kontinuirani projekt koji Ustanova provodi od 2008. godine uz redovnu evaluaciju godišnjih ciklusa
5	Civilna hrabrost Šest interaktivnih radionica za grupe do 30 srednjoškolaca	Suzbijanje maloljetničkog nasilja i jačanje civilne hrabrosti	Unapređenje zajedništva, povjerenja, civilne hrabrosti i strategije protiv nasilja	KJU „Porodično savjetova lište“	Srednje škole	Tehnička oprema (laptop, projektor, foto kopir, foto aparat)	2013 - 2014	Interna evaluacija	Budžet Ustanove	djeca i mladi između 12 i 18	Kontinuirani projekt koji Ustanova provodi od 2012. godine uz redovnu evaluaciju godišnjih ciklusa
6	Sekundarna prevencija Primjena tehnika i vještina systemske porodične terapije	Savjetodavno terapijski rad sa porodicama (roditeljima i djecom ili individualno sa pojedinim	Razrješenje različitih razvojnih porodičnih kriza uzrokovanih životnim ciklusima	KJU „Porodično savjetova lište“	Ustanove u mreži (socijalna zaštita, zdravstvo, obrazova	Sredstva za stručnu superviziju (10.000 KM)	2013 - 2014	Interna evaluacija	Budžet Ustanove + 10.000,00 KM	Bračni partneri, roditelji djeca ili individualno pojediničla	Djelatnost koja se kontinuirano provodi u Ustanovi od njenog osnivanja

kroz individualni, dijadni – bračni i porodični tretman	članovima porodice) koje se suočavaju sa različitim problemima u oblasti maloljetničke delikvencije	porodice i nerazvojnim porodičnim krizama koje su uslovljene nepredvidivim životnim okolnostima.		nje)						novi porodice	2001. godine. Ustanova raspolaže sa 5 cert. Porodičnih psihoterapeuta i 4 cet. Porodična savjetnika.
UKUPNO:								Budžet Ustanove + 15.300,00 KM			

**MINISTARSTVO ZA RAD, SOCIJALNU POLITIKU, RASELJENA LICA I IZBJEGLICE
DJEČIJI DOM BJELAVE**

R.b.	Aktivnosti/mjere	Ciljevi	Očekivani rezultati	Nosioci aktivnosti	Partn eri	Potrebni resursi (kadrovski, materijalni, tehnički i dr.)	Rok impl.	Evaluacija/ monitoring	Fin. sredstva/ izvori sredstava	Ciljna starosna grupa	Napomena
1	Filmska radionica-snimanje određenih situacija (netolerancija, loša komunikacija, etiketiranje, agresivnost i sl.) u odnosu roditelj djeteta, vršnjačka komunikacija koji su najčešći uzroci u promjeni ponašanja djeteta koje u određenoj dobi eskalira u maloljetničku delikvenciju. Projekcije će se prikazivati u ustanovama, školama i sl. Predviđene su i debate nakon projekcija. Kulminacija – javno prikazivanje putem medija.	Upoznati širu javnost sa mogućim uzrocima nastanka maloljetničke delikvencije, kao i prevencija istih.	Doprinos boljoj educiranosti javnosti o problemu maloljetničkih delikvencije.	Dom, MUP Ministarstvo rada, soc. Politike, izbjeglica i raseljenih lica KS.	Dom MUP	Postojeći stručni uposlenici Doma, djeca, policijski službenici i producent-volonter.	3 mjeseca	Izveštaj o sprovedenoj aktivnosti nosiocima aktivnosti, PPZ I Ministarstvo rada i soc. Politike KS.	1.000,00 KM MUP KS Ministarstvo rada i soc. Politike KS.	od 5-18 godina	

EVALUACIJA -MONITORING

Glavni akter implementacije Akcionog plana je Vlada Kantona Sarajevo.

Za proces implementacije Akcionog plana bit će nadležan Tim za implementaciju imenovan od strane Vlade Kantona Sarajevo.

Implementacija Akcionog plana traje dvije godine od dana imenovanja Tima za implementaciju..

Tim će objedinjavati izvještaje svakih šest mjeseci iz svih općina u Kantonu Sarajevo koje će dobijati od Savjeta za bezbjednos, a jednom godišnje dostavljati Skupštini Kantona Sarajevo kroz informaciju.

U roku od 30 dana, Tim za implementaciju Akcionog plana će sačiniti plan aktivnosti, indikatore za njihovu provedbu i praćenje kroz evaluaciju izvršavanja aktivnosti.

Akcionni plan treba da se primjenjuje na sistematičan način, usredsređen na kontrolu realizovanih aktivnosti kao i preispitivanje napretka u oblasti maloljetničkog prestupništva.

Rezultati aktivnosti na terenu procjenjivaće se u određenom vremenu mjerenjem indikatora.

Izvještaji Tima sadrže:

- detaljan opis aktivnosti,
- opis rezultata u odnosu na aktivnosti,
- izvještaj o fazama implementacije,
- vremenski okvir,
- finansijski okvir, eventualne budžetske implikacije,
- prijedloge za korekcije, prilagođavanje ili rješavanje poteškoća,
- druge podatke koje Tim tokom imlementacije smatra bitnim.

Radi uspostavljanja jedinstvenog sistema izvještavanja, standardizovaće se procedure izvještavanja i obrasci izvještaja.

Takođe će se raditi godišnja revizija Akcionog plana.

Svi subjekti koji učestvuju u implementaciji Akcionog plana imaju obavezu da Timu dostave informaciju o onome što je realizovano radi efikasnijeg praćenja implementacije Akcionog plana.

JAVNE KAMPANJE – IZVJEŠTAVANJE JAVNOSTI O POSTIGNUTIM REZULTATIMA

Aktivnosti koje se odnose na izvještavanje javnosti o postignutim rezultatima implementacije Akcionog plana će se provoditi kroz razvijanje odnosa povjerenja i partnerstva sa građanima, medijima i civilnim sektorom. Kampanje će se provoditi za svaku od predloženih aktivnosti i projekata i biće vođene od strane nadležnih ministarstava, institucija i ustanova.

U radu na prevenciji maloljetničkog prestupništva mediji trebaju garantovati pristup informacijama iz raznih izvora, ukazivati na pozitivan doprinos mladih osoba društvu, širiti informacije o postojanju usluga, objekata i prilika za mlade osobe u društvu. Takođe, trebaju biti svjesni svoje dalekosežne društvene uloge i odgovornosti, trebaju koristiti svoju snagu za prevenciju maloljetničkog prestupništva šaljući poruke usklađenim pristupom.

Kroz uključivanje medija i njihovo praćenje procesa implementacije Akcionog plana, posebna pažnja treba biti posvećena i načinu na koji se izvještava o maloljetničkom prestupništvu, u smislu poštivanja dostojanstva djeteta.

Kada mediji izvještavaju o maloljetnicima u sukobu sa zakonom uglavnom se bave problemima nasilja i zloupotrebom droga. Incidentima o maloljetnicima koji su u sukobu sa zakonom u principu se treba pristupati s naročitom odgovornošću. Štaviše, mediji bi, u skladu sa zakonskim obavezama, te sa Konvencijom o pravima djeteta, Kodeksom za štampu i sopstvenim etičkim normama, trebali maksimalno poštivati privatnost i ne kršiti prava maloljetnika na način koji bi mogao utjecati na njihov integritet, pa čak i na njihove živote. Osim toga, mediji su dužni na profesionalan način izvještavati o maloljetničkom prestupništvu, istovremeno štiteći interese maloljetnika o kojima izvještavaju.

Onaj ko izvještava o maloljetnim licima ili čiji izvještaj na bilo koji način uključuje maloljetnika, mora biti svjestan vlastite odgovornosti za svakog ponaosob maloljetnika koje je direktno ili indirektno dio medijskog prikaza, kao i za onog maloljetnika koje je promatrač ili korisnik medijskog sadržaja.

Uticaj medija na formiranje stavova javnog mijenja vezano za maloljetničko prestupništvo i kriminalitet je značajan, te se u osnovi treba voditi računa o sljedećem:

- a) Izvještavanjem u medijima ne zadirati u privatnost maloljetnih lica¹⁰, ne ometati rad državnih organa koji rade na sprečavanju kriminala (npr. da učinilac još nije uhvaćen, prerano objavljivanje imena svedoka, oštećenog i slično),
- b) Poštivanjem pretpostavke nevinosti,

---

¹⁰ Konvencija o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, čl.8., pružanje informacija o licima u postupku, treba da poštuje njihovo pravo na privatnost, posebno maloljetna i druga ranjiva lica, žrtve, svjedoci, članovi porodice osumnjičenih, optuženih i osuđenih; Dodatak Preporuci Rec (2993) 13

- c) Davanju informacija građanima o aktualnim događajima, savjetima vezano za određene oblike kriminaliteta, preventivnog djelovanja,
- d) Pozitivan tj. preventivni značaj imaće obavještanje na pravilan i pravovremen način putem medija o stanju kriminaliteta.

Da bi kampanje vezano za maloljetničko prestupništvo bile kvalitetno provedene potrebno je planirati sljedeće aktivnosti:

1. izrada, distribuiranje promo materijala, letaka,
2. sudjelovanje u radijskim i TV emisijama, lokalnim medijima,
3. sudjelovanje u okruglim stolovima,
4. rad na smanjenju izloženosti djece nasilju posredstvom TV,
5. animiranje građana u pravcu poboljšavanja stepena prijavljivanja i registrovanja svih oblika zlostavljanja,
6. kontinuirani rad na promoviranju upotrebe broja 122, ažuriranje web stranica ministarstava, institucija, ustanova, radi bolje informisanosti i zaštite maloljetnika,
7. planiranje programa rada i aktivnosti kroz Strategiju - "Savremeni mediji", sa ciljem podizanja stepena sigurnosti i zaštite maloljetnika od različitih oblika zloupotrebe savremenih tehnologija (posebno mobitela, računara, interneta),
8. podrška radu multisektorskih timova i općinskih savjeta za sigurnost.

Cilj provedbi kampanja:

9. prikazivati pozitivan doprinos mladih, rezultate iz različitih oblasti,
10. širiti informacije o postojanju službi, sredstava i mogućnosti za mlade,
11. mediji uopće, posebno elektronski mediji, da na najmanju mjeru smanje prikazivanje nasilja, te da nasilje i bilo koji oblik eksploatacije maloljetnika prikazuju u negativnom svjetlu,
12. mediji trebaju biti svjesni odgovornosti i uticaja u komuniciranju koje se odnosi na upotrebu droga i alkohola od strane mladih, te da koriste svu moć u cilju sprečavanja upotrebe droga, emitirajući stalne poruke,
13. izbjegavati prikazivanje priloga koji obezvrjeđuju i degradiraju predstavljanje, posebno djece, žena i međuljudskih odnosa,
14. popularisati principe ravnopravnosti,
15. senzibiliranje javnosti u cilju zaštite potencijalnih žrtava, pružanje znanja i praktičnog rješenja za prevenciju i sprječavanja i zaštite žrtava i potencijalnih žrtava
16. službenici organa za sprovođenje zakona treba da budu odgovarajuće obučeni,
17. treba uložiti napore i uspostaviti mehanizme komunikacije i kordinacije između ekonomskih, socijalnih, obrazovnih i svih drugih institucija na multidisciplinarnoj osnovi.

Nosioci aktivnosti:

Tim će saradivati sa medijima, te putem njih informisati javnost o realizovanju aktivnosti i drugim aktualnostima vezano za Akcioni plan.

FINANSIJSKI OKVIR

U donjoj tabeli predstavljen je pregled finansijskih sredstava potrebnih za realizaciju pojedinih aktivnosti predloženih od strane Vlade Kantona Sarajevo, ministarstava, institucija ili ustanova u Kantonu Sarajevo u vezi sa implementacijom Akcionog plana za prevenciju maloljetničkog prestupništva i rad sa maloljetnicima u sukobu sa zakonom 2013 -2015. godina:

Tabela 1

R.b	Vlada KS, Ministarstva, institucije i ustanove u KS	Aktivnost	Potrebna fin. sredstva (procjena)	Iz budžeta KS (razdjel 11)*	Iz budžeta ministarstva, institucije ili ustanova u KS
1.	Vlada Kantona Sarajevo (ukupno 15.000,00 KM)	Formiranje baze podataka maloljetnih prestupnika u domenu krivice	5.000,00	5.000,00	-
		Organizovanje stručnog usavršavanja i osposobljavanja predstavnika svih subjekata koji učestvuju u implementaciji Akcionog plana	10.000,00	10.000,00	-
2.	Ministarstvo unutrašnjih poslova KS (ukupno 145.000,00 KM)	Nabavka ručnih metaldetektora	10.000,00	-	10.000,00
		Nabavka dva obučena službena psa za otkrivanje narkotika	50.000,00	-	50.000,00
		Organizovanje stručnog usavršavanja i osposobljavanja službenika MUP-a KS za rad na maloljetničkom prestupništvu	10.000,00	-	10.000,00
		Obezbijediti medijsku kampanju u vidu spotova kao i redovno medijsko izvještavanje o aktivnostima i rezultatima MUP-a Kantona Sarajevo	10.000,00	-	10.000,00
		Koordinator za maloljetničko prestupništvo (23.300,00 KM godišnje (1.700,00 bruto + regres + topli obrok + prevoz) ukoliko se angažuje u radni odnos ili 15.000,00 KM godišnje (1.000,00 neto) ukoliko se angažuje po ugovoru o djelu	15.000,00	-	15.000,00
		Adaptacija službenih prostorija u šest PU	50.000,00	-	50.000,00
3.	Kantonalni centar za socijalni rad (ukupno 292.000,00 KM)	Stavljanje u funkciju nove organizacione jedinice (Službe za izvršenje vaspitnih preporuka) u okviru JU Kantonalni Centar za socijalni rad	117.000,00	-	
		Prijem u svaku općinsku službu socijalne zaštite (osam-8 općinskih Službi) novog zaposlenika sa visokom stručnom spremom, u skladu sa novim Pravilnikom o sistematizaciji na poslove praćenja izvršenja izrečenih mjera i sankcija	160.000,00	-	
		Edukacija zaposlenika u centru za socijalni rad o novim rješenjima u Zakonu o maloljetnicima u sukobu sa zakonom	5.000,00	-	

		Edukacija zaposlenika Centra za socijalni rad na temu iskustva u radu Centara za socijalni rad iz regiona na primjeni novih modela rada sa maloljetnim počiniocima krivičnih djela u regionu (studiske posjete)	10.000,00	-	
4.	Disciplinski centar za maloljetnike (ukupno 405.000,00 KM na godišnjem nivou)	Stavljanje u funkciju djelatnosti „Dnevnog centra “ : izvršiti nabavku nedostajuće opreme (računarska oprema i automobil 1+7; uposliti 14 novih zaposlenika za potrebe Službe za prevenciju dnevni i krizni centar; za adaptaciju prostora cca 10.000 KM; za nove zaposlenike na godišnjem nivou cca 240 000 KM; za materijalne troškove cca 40 000 KM na godišnjem nivou; za usluge opremu i ostale troškove cca 10 000 KM na godišnjem nivou	300.000,00	-	
		Stavljanje u funkciju dijagnostičko-opservacionog centra: za plaće zaposlenika cca 95.000,00 KM na godišnjem nivou; za nabavku instrumenata, procjena cca 10.000,00 KM	105.000,00		
5.	Dom Bjelave (ukupno 1.000,00 KM)	Filmska radionica-snimanje određenih situacija (netolerancija, loša komunikacija, etiketiranje, agresivnost i sl.) u odnosu roditelj djeteta, vršnjačka komunikacija koji su najčešći uzroci u promjeni ponašanja djeteta koje u određenoj dobi eskalira u maloljetničku delikvenciju. Projekcije će se prikazivati u ustanovama, školama i sl. Predviđene su i debate nakon projekcija. Kulminacija – javno prikazivanje putem medija.	1.000,00	-	
6.	Porodično Savjetovalište (ukupno 15.300,00)	1.Tribine – Interaktivna predavanja za roditelje	3.300,00	-	
		2.Unaprijeđenje roditeljstva	2.000,00	-	
		3.Sekundarna prevencija	10.000,00	-	
7.	Ministarstvo obrazovanja i nauke (ukupno 725.000,00 KM)	Primarna prevencija	100.000,00	-	
		Izrada strategije odgoja djeteta u KS	100.000,00	-	
		Priprema odgojno-obrazovnih projekata saradnja sa el. medijima	50.000,00	-	
		Program jačanja roditeljskih kompetencija	10.000,00	-	
		Uspostavljanje saradnje Vijeća roditelja i vijeća učenika	5.000,00	-	
		Upošljavanje školskih psihologa i socijalnih radnika	300.000,00	-	
		Dodatni programi video nadzori, ogradnja dvorišta sar sa policijom	100.000,00	-	
		Pomoć studenata i stručnjaka učenicima sa poremećajem u ponašanju	20.000,00	-	
		Multisektorska saradnja i aktivnost na prosvjećivanju mladih o štetnosti sredstava ovisnosti	10.000,00	-	
		Redovni mjesečni tematski sastanci direktora pedagoga-psihologa na području svake općine zajedno	10.000,00	-	
8.	Ministarstvo zdravstva (ukupno 90.000,00 KM)	Formiranje Vijeća roditelja i Vijeća učenika osnovnih i srednjih škola	20.000,00	-	
		1.Prevenција narkomanije, alkoholizma i drugih ovisnosti	60.000,00	-	
		2.Prevenција nasilja nad školskom djecom i mladima	10.000,00	-	
		3.Zdravstveno prosvjećivanje u školama vezano za reproduktivno zdravlje i planiranje porodice	10.000,00	-	
		4.Jaćanje kapaciteta centara za mentalno zdravlje	10.000,00	-	
		Smotre folklornog stvaralaštva, nastupi, gostovanja	6.100,00	-	
		Kulturno-umjetnički amaterizam:gluma, ples, muzika	160.000,00	-	

9.	Ministarstvo kulture i sporta (ukupno 506.500,00 KM)	Organizovanje likovnih, dramskih i baletskih radionica	20.000,00	-	
		Pomoć društvima koja okupljaju nacionalne manjine	2.400,00	-	
		Podrška kulturnom centru Roma	3.100,00	-	
		Sportska takmičenja mladih pod sloganom „DROGA NE“	3.600,00	-	
		Sufinansiranje troškova treninga za maloljetne osobe	42.500,00	-	
		Kids festival	20.000,00	-	
		Turnir u ritmičkoj gimnastici	3.600,00	-	
		Proljetni i jesenji kros za učenike	9.300,00	-	
		Podrška radu sa mladim u okviru škole sporta u org. Sportskih udr.	66.100,00	-	
		Škole: skijanja, plivanja, tenisa, mali nogomet (podrška nadarenoj djeci)	34.000,00	-	
		Podrška sportskom podmladku	88.800,00	-	
		Interkantonalna sportska saradnja	20.000,00	-	
Podrška u realizaciji drugim projektima Akcionog plana protiv maloljetničke delinkvencije	27.000,00	-			
10.	JU Kampus Rakovica (ukupno 95.000,00 KM)	Afirmativne odgojno-obrazovne poruke putem emisije Odličan 5+.	12.000,00	-	Min. obr. KS/FBIH
		Edukativno-informativne radionice za roditelje	6.000,00	-	Min. obr. KS/FBIH
		Uspostavljanje direktne saradnje sa Vijećima učenika i Vijećima roditelja učenika OŠ i SŠ	3.000,00	-	Min. obr. KS/FBIH
		Organizovanje dodatnih edukativnih aktivnosti (sem,okrugli stolovi, str) za stručne osobe	6.000,00	-	Min. obr. KS/FBIH
		Edukativni treninzi i radionice za uč.OŠ i SŠ koristeći koncept vršnjačke edukacije.	2.000,00	-	Min. obr. KS/FBIH
		Multisektorska saradnja u educiranju mladih o štetnosti zloupotrebe droga i izrada zajedničkog edukativnog programa rada	7.000,00	-	Min. obr. KS/FBIH
		Sportske aktivnosti u Kampusu	8.000,00	-	Min. kul. i sp. KS
		Razvijanje promotivno-preventivnih aktivnosti kroz izradu brošura o riziko i zaštitnim faktorima koji su u vezi sa zl. droga i dr. oblika riz. ponašanja	9.000,00	-	Min. obr. KS/FBIH
		Održavanje predavanja za roditelje djece sa poremećajima u ponašanju	5.000,00	-	Min. obr. KS/FBIH
		Doprinijeti izradi programa sekundarne prevencije maloljetničkog prestupništva	5.000,00	-	Min pravde svih nivoa
		Testiranje urina na prisustvo psihoaktivnih supstanci	12.000,00	-	Min. zdr. i obr. KS/FBIH,
		Edukacija nosilaca aktivnosti Akcionog plana	9.000,00	-	Min. obr. KS/FBIH, Min. civilnih posl BiH
		Aktivnosti oko integrisanja JU Kampus kao organa izvršenja krivičnih sankcija putem izmjena i dopuna zakonskih regulativa	3.000,00	-	Min. pravde svih nivoa
Provođenje mjere sigurnosti obaveznog liječenja od ovisnosti	8.000,00	-	Min. pravde svih nivoa		
11.	Ministarstvo pravde i uprave (ukupno)				

UKUPNO¹¹ Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade	2.289.800,00		
	725.000,00		
	Ukupno 1.564.800,00		

*Razdjel 11 Kabinet premijera, stručna služba vlade, jedinice lokalne samouprave, neprofitne organizacije i pomoć vjerskim zajednicama, Ured za zakonodavstvo Vlade KS, protokol, press služba i ured za kvalitet

Dakle, u gornjoj tabeli predstavljeni su samo procijenjeni iznosi potrebnih sredstava za realizaciju predloženih aktivnosti s tim da bi se u narednim fazama "dorade" ovog Akcionog plana trebali jasno definisati izvori finansiranja predloženih aktivnosti ispred ministarstava i institucija, odnosno ko će finansirati svaku predloženu aktivnost.

2. U donjoj tabeli predstavljeni su prijedlozi aktivnosti koji se ili poklapaju sa prijedlozima drugih ministarsatva i institucija ili za koje nisu precizirana potrebna sredstva.

Kod Zavoda za vaspitanje muške djece i omladine HUM procijenjena sredstva iznose 1.030.682,00 KM, ali nisu jasno definisani nivoi vlasti u smislu obezbjeđivanja potrebnih finanijska sredstva.

Kod Općinskog suda Sarajevo procijenjena vrijednost predloženih aktivnosti iznosi 50.000,00 KM.

¹¹ Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade je tokom aprila 2013.godine, obavijestilo Vladu Kantona Sarajevo, da neće biti u mogućnosti finansijski podržati aktivnosti predviđene akcionim planom, obzirom da u budžetu za 2013.godinu, nisu predviđena sredstva za ovu namjenu.

Tabela 2

R.b	Vlada KS, Ministarstva, institucije i ustanove u KS	Aktivnost
	Zavod za vaspitanje muške djece i omladine HUM	<p>Stabilno finansiranje provođenja djelatnosti iz nadležnosti Ustanove</p> <p>NAPOMENA: U prijedlogu nisu jasno definisani nivoi vlasti u smislu obezbjeđivanja potrebnih fin. sred. Procjenjena sredstva iznose 1.030.682,00 KM</p> <p>Obezbjedenje sredstava za adaptaciju i opremanje devastiranog djela objekta Zavoda Nisu precizirani iznosi potrebnih fin. sredstava za relalizaciju predložene aktivnosti</p> <p>Zapošljavanje stručnih i profiliranih kadrova za rad i tretman maloljetnika u sukobu sa zakonom (Bruto 1.700,00 KM po jednom zaposleniku) ali nije preciziran broj potencijalno angažovanih stručnjaka iz navedenih oblasti</p> <p>Nabavka kombi vozila za prijevoz maloljetnika upućenih na izdržavanje odgojne mjere Nisu precizirani iznosi potrebnih fin. sredstava za relalizaciju predložene aktivnosti</p>
	Kantonalno tužilaštvo KS	<p>Osnivanje ustanova za izvršenje odgojnih mjera – vaspitno popravni dom i ustanova za osposobljavanje. Osnivanje dnevnog centra i dijagnostičkog - opservacionog centra.</p> <p>U prijedlogu nisu navedena potrebna fin. Sredstva</p> <p>NAPOMENA: Prijedlozi Kantonalnog tužilaštva se podudaraju sa prijedlozima drugih institucija</p>
	Općinski sud Sarajevo	<p>Obezbjediti sredstva u budžetu Kantona Sarajevo za smještaj maloljetnih počinitelja krivičnih djela u prostorije Disciplinskog centra za maloljetnike ili u Zavod za vaspitanje muške djece i omladine HUM za vrijeme trajanja krivičnog postupka i to: smještaj 10-15 maloljetnika na bazi tromjesečnog boravka u navedenim ustanovama</p> <p style="text-align: right;">Potrebno 50.000,00</p> <p>NAPOMENA: Predlozi Općinskog suda se podudaraju sa prijedlozima drugih institucija, te iz tih razloga nismo ih ukalkulisali u potrebna sredstva Za ostale prijedloge je navedeno da su potrebna dodatna finansijska sredstva ali nisu precizirani iznosi</p>
		UKUPNO TABELA 1.:

U narednom periodu potrebno je izvršiti procjenu potrebnih sredstava i definisati izvore finansiranja za svaku predloženu aktivnost (tabela 4).
Nisu dostavili odnosno nisu imali prijedloge:

Tabela 5

Ministarstvo finansija	-	-	-	
Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okoliša	-	-	-	-
Ministarstvo saobraćaja	-	-	-	-
Ministarstvo stambene politike	-	-	-	-
Ministarstvo za boračka pitanja	-	-	-	-
Ministarstvo privrede	Predložili aktom broj 07-03-04-29770, od 18.02.2013.godine kroz amandmane umanjnjem svojih sredstava za 50.000,00KM – obezbijede u okviru MUP-a KS za provedbu Akcionog plana	-	-	-
	-	-	-	-

Kroz Akcioni plan svako od nadležnih ministarstava, institucija i ustanova će uložiti dodatni napor, kako bi se ova problematika tretirala koordinirano u cilju postizanja što boljih rezultata.

Prijedlozi aktivnosti planirani Akcionim planom će biti pojedinačno razrađivani u vidu izvodljivih projekata, operacionalnih pokazatelja trenutnog stanja na terenu i indikatora koje će biti na kraju implementacije Akcionog plana.

Akcionim planom je postavljen vremenski okvir za ostvarivanje predloženih aktivnosti, imenovani nosioci aktivnosti, kao i partneri u provedbi određene aktivnosti i/ili projekta.

Vladin i nevladin sektor trebaju dati prioritet preventivnim planovima i programima.

Programi za prevenciju maloljetničkog prestupništva trebaju biti planirani i razvijeni na temelju rezultata pouzdanih, znanstvenih istraživanja, periodično nadzirani, procjenjivani i shodno prilagođeni.

U skladu sa realizacijom Akcionog plana dugoročno će se planirati Strategija za problematiku maloljetničkog prestupništva, posebno posmatrati “današnju djecu kao sutrašnje sudionike društva”.

Odgovornost za provedbu zadanih aktivnosti Akcionog plana snose pojedinci, predstavnici ministarstava, institucija i ustanova involvirani u implementaciju akcionog plana i Vlada Kantona Sarajevo.

Sarajevo, avgust, 2013.godina

P R E M I J E R

Suad Zeljković

Prilozi

Propisi i dokumenti koji su korišteni u toku izrade Akcionog plana

- Ustav Bosne i Hercegovine, Ustav Kantona Sarajevo.
- Deklaracija o pravima djeteta, Ženeva, 1924. (dijete mora biti rehabilitovano, da bi što prije moglo da se integriše u društvo).
- UN Konvencija o pravima djeteta, 1990.
- Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, 1950., (svako dijete ima pravo na slobodu i bezbjednost ličnosti i niko neće biti lišen slobode osim u postupku koji je u skladu sa zakonom, uključujući i zakonito pritvaranje maloljetnog lica da bi se isti/a priveo/la nadležnoj vlasti).
- Minimalna pravila UN-a o provođenju maloljetničkog pravosuđa (Pekinška pravila, 1985., usvajanjem Standardnih minimalnih pravila UN za administraciju pravosudnog sistema za maloljetnike tzv. „Pekinških pravila“, u upotrebi je termin „maloljetni prestupnik, umjesto termina „maloljetni delinkvent“, mada se ovaj drugi termin i danas često koristi i u naučnim krugovima. „maloljetnik“, prema pravilima, ne navodeći uzrast, jeste dijete ili mlada osoba koja se u dotičnom pravnom sistemu u pogledu prestupa može tretirati drugačije od odraslih. termin delinkvent vuče za sobom negativne konotacije, i označava prepoznatljivo ponašanje maloljetnika koji je u sukobu sa zakonom).
- Pravila UN-a za zaštitu maloljetnika lišenih slobode (JDL pravila, 1990.).
- Vijeće Evrope–Preporuka Ministarskog komiteta zemljama članicama o odgovoru društva na maloljetničko prijestupništvo broj R (87) 20 1987.
- Smjernice UN-a za prevenciju maloljetničke delinkvencije (Rijadske smjernice, 1990., usvojene su radi tretiranja pitanja prevencije kriminaliteta u oblasti maloljetničkog pravosuđa., sveobuhvatni preventivni programi treba da budu ustanovljeni na svim nivoima)
- Minimalna pravila UN-a za alternativne mjere (Tokijska pravila, 1990.), Smjernice za djelovanje prema djeci u sistemu krivičnog pravosuđa – Bečke smjernice (1999.).
- Rezolucija o sprječavanju maloljetničke delinkvencije i postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima (Službene novine FBiH 10/08).
- Zakon o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima obavezni da postupaju, decembar, 2012.godina (Akcionim planom se obezbeđuje realizacija obaveznog postupanja prema maloljetnim licima koja se nalaze u sukobu sa zakonom a koje su sudovi, tužilaštva, ovlašteni organi, organi starateljstva, i nadležne institucije). Akcionim planom se obezbeđuje konverzacija sa donesenim Zakonom o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku.
- Smjernice za prepoznavanje socijalnog isključenih kategorija djece u Bosni i Hercegovini.
- Akcioni plan za djecu Bosne i Hercegovine (2011.-2014.).
- Strategija protiv maloljetničkog prestupništva za BiH (Službeni glasnik 14/08).
- Akcioni plan za implementaciju strategije protiv maloljetničkog prestupništva za BiH u Kantonu Sarajevo 2008-2010. i drugi propisu koji tretiraju oblast maloljetničkog prestupništva, kriminaliteta općenito vezano za maloljetna lica, zaštitu maloljetnika žrtava, svjedoka i drugo.